

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemati:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Ishaja vsak dan zvečer izvešči nedeljo in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamo številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju) levo, telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravištvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica: št. 5 telefon št. 8.

Stran s prestižno politiko!

Dunaj, 6. novembra.

Iz Belgrada prihaja nepotrjena vest, da je včerajšnji ministrski svet sklenil, naložiti srbskim četam, da zavzamejo Drač in San Giovanni di Medua. Če je to res, potem je Srbija za vsako ceno odločena, si izbrati pristanišče ob morju zaeno pa si tudi priskrbiti primerno zaledje, ki ne more biti drugo, kakor kos »albanskega« ozemlja.

Berlinski listi pa prinašajo dunajsko poročilo, da je Avstrija trdno odločena, ustvariti samostojno kneževino Albanijo in da nikakor ne bo pripustila Srbije k Jadranskemu morju. »Vossische Zeitung«, ki je glasnik dunajskega »Balhausplatz«, pristavlja v impertinentnem tonu, da je albansko vprašanje avstro - italijanska zadeva, katera balkanske države prav nič ne briga!

Po včerajšnjih izjavah grofa Berchtolda se je zdelo, da se naša politika vendarle vrača k treznosti in razumnosti. Oficijalno je priznal minister konsekvence balkanske vojske in njegov pridržek, da hoče mo varovati legitimne interese monarhije, je nekaj tako po sebi umilnega, kakor amen v očenahu. In ker je grof Berchtold pristavil, da hoče monarhija ustvariti trdne temelje prijateljstva z balkanskimi sosedami, ni bilo dvomiti, kako je tolmačiti »legitimne interese«. — V razumnem in treznem smislu: Avstrija bo skušala dobiti na Balkanu kolikor mogoče ugodno gospodarsko pozicijo, si izgovoriti dohod na Egejsko morje, pogoditi si za svoje blago, za fabrikate svojih tovarnarjev najboljše pogoje.

Medtem nam oficijozni listi zopet in zopet naznanjajo, da monarhija pod nobenim pogojem ne pusti Srbov na Jadransko morje.

Kakšen namen naj ima tak jüstamentum? Zakaj naj Avstrija smatra za svojo nalogo, odrezati Srbe od morja, nastopiti proti sosedni državi baš v onem vprašanju, ki velja v Belgradu (in sicer popolnoma upravičeno) za življenjsko vprašanje srbske kraljevine?

Niti enega stvarnega razloga ne najdemo, ki bi mogel biti merodajen za tako stališče. Mar se je nam bati, da bo Srbija zgradila na Jadranskem

morju vojno brodogradilnico, ki bo ogrožala našo mornarico? Mar mislijo naši diplomati, da bi nas prosti dohod Srbije na morje izpodrinil v trgovski konkurenci, tam, kjer velja izključno le načelo svobodnega tekmovanja? Ali je morda princip »Balkan Balkancem« prenovil misli in ideje naših državnikov tako silno, da hočejo sedaj že za vsakega albanskega roparja avtonomijo in da se jim zdi vsaka ped zemlje, kamor je kdaj stopila arnavtska noga, sveta albanska zemlja, nedotakljiva, četudi je historična resnica, da so divje arnavtske čete v teku zgodovine v tej zemlji deloma šele zagospodarile, pregnavši mirno srbsko ljudstvo?

Zdi se marveč, da so neuspehi naše diplomacije izzvali v vodilnih državniških krogih reakcijo in se poda monarhija zopet v stare grehe prestižne politike. Grehe, katerih smo se že toliko kesali in za katere smo se že toliko tudi — pokorili.

Ni ga nevarnejšega eksperimenta, kakor uganjati napram samozvestni balkanski zvezi prestižno politiko, igrati mentorja in predstojnika, ki po svoji volji komandira in zapoveduje, kaj se sme in kaj se ne sme. Ti državniški pozablajo povrh še eno dejstvo, da danes ni mogoče govoriti s Srbijo samo, in ne z Bolgarijo posebe — temveč da gre beseda na adresu sedme velesile in da prihaja odgovor, in naj ga da Belgrad ali Sofija, vedno od vseh zvezanih držav.

Vsaj od tega spoznanja bi se bila naša diplomacija že lahko priporila. Avstrijski narodi hočejo mir, hočejo prijateljstvo s sosedmi — zato obsojajo vse, kar se zoperstavlja tej želji. Tudi v tem oziru bi si bili naši državniški končno že lahko na jasnem.

Vojna na Balkanu.

Zgodovinski dnevi.

Turčija leži premagana in razbita na tleh; samo vprašanje nekaterih dni je še, kdaj zavzemo zmagovite armade balkanske zveze Carigrad, Solun in Skader.

Evropa stoji zdaj pred vprašanjem, kako stališče naj zavzame glede razdelitve turškega ozemlja. V tem tiči nevarnost, da pride lahko do velikih mednarodnih komplikacij, če

bi velike sile ne postopale v popolnem soglasju. Zaradi tega je francoska vlada predlagala, naj se vse velike sile postavijo na stališče, da nobena ne zahteva zase kaj teritorija in sploh nobenih posebnosti, naj izjavi svoj »desinteressement teritoriale absolue«.

Avstrija je to odklonila in s tem je formula francoske vlade padla v vodo. Sicer išče francoski ministrski predsednik novo formulo, ki naj bi bila podlaga skupnemu in soglasnemu postopanju velikih sil, vendar so nasprotja tako velika, da jih skoro ne bo premostiti.

Ekspozé, ki ga je imel grof Berchtold v tork v delegaciji, je oficijelno priznanje avstrijske vlade, da je njena politika obranitve Turčije, (status quo) naredila bankrot in da hoče Avstrija računati s preobratom v Turčiji in se sprijazniti z razširjenjem balkanskih držav, a samo s pogojem, če bodo zavarovani legitimni interesi Avstrije.

Temne so te besede grofa Berchtolda: v okvir, ki ga je označil, se da spraviti vse ali pa tudi nič.

Na berlinskem kongresu so Anglez in Nemci rešili Turčijo in odprli Avstriji pot na Balkan. Še predno se je bila začela rusko - turška vojna, sta se Andrassy in Bismarck domnili, da bo Avstrija zasedla Bosno in Hercegovino. Berlinski kongres je dal Avstriji to dovoljenje ter ga je utemeljil s tem, da je samo Avstrija v stanu rešiti agrarni problem v Bosni in v Hercegovini. Mimo gredé omenjeno, je Avstrija v Bosni storila marsikaj, samo na berlinskem kongresu prevzete častne naloge še do danes, po več kakor 30 letih, ni izpolnila. Vrh tega je berlinski kongres ohranil Turčiji Sandžak, tako da sta ostali Srbija in Črna gora ločeni in so bila tako odprta Avstriji vrata do Soluna.

Avstrijska politika je od tedaj neprestano stremila na to, da si o ugodnem času osvoji Sandžak, Makedonijo in Albanijo, pa tudi na Srbijo je obračala poglede in neprestano se je čulo, da je treba Srbijo podvreči in anektirati... Posledica te politike je bilo kruto sovraštvo med Avstrijo in Srbijo in priznati se mora, da je Avstrija storila vse kar je mogla, da bi Srbijo gospodarsko in politično oslabil.

Načrti avstrijske politike so se žalostno izjalovili. Zmagoviti meči

balkanskih držav so Andrassy-Bismarck - Beaconsfieldove načrte uničili in Srbija se pripravlja, da se polasti tistih pokrajin, na katere je reflektirala Avstrija in čez katere vodi pot v Solun in do Jadranskega morja.

Sanje, ki jih je sanjala Avstrija, so uničene — sedaj je problem, v kakem obsegu bodo mogle balkanske države uresničiti svoje načrte.

Znano je precej natančno, kaj zahtevajo balkanske države; znano tudi, da zahteva Srbija del Sandžaka (drugi del naj dobi Črna gora) Staro Srbijo, del Makedonije in pot do Jadranskega morja.

Velike sile so spoznale, da je skupno in solidarno postopanje samo tedaj mogoče, če nobena izmed njih sama zase ničesar ne zahteva. Kakor smo že rekli, je Avstrija ta predlog odklonila. S tem sicer se ni rečeno, da misli Avstrija na teritorialne pridobitve, pač pa hoče, da se ji garantirajo politični in gospodarski privilegiji, kar je grof Berchtold imenoval »varstvo legitimnih avstrijskih interesov proti vsaki škodi«.

Kaj so to »legitimni avstrijski interesi«? Še nihče jih ni označil. Še nihče ni povedal, kaj zahtevajo ti interesi in kako jih vlada opravičuje. Minister grof Berchtold je celo prosil delegacijo, naj ga nikar nič ne izprašuje.

Iz oficijoznih listov je posneti, da hoče Avstrija sledeče: 1. Srbija ne sme dobiti nobenega pristana na Jadranskem ozemlju; 2. Srbija mora dovoliti Avstriji posebne gospodarske prednosti in skleniti z njo trajno prijateljstvo.

Za slučaj, če bi se Srbija ne uklonila, si je Avstrija pridržala z odklonitvijo Poincaréjevega predloga proste roke, tako da lahko poskusi osvojiti si večji ali manjši del balkanskega teritorija.

Stališče Srbije glede avstrijskih zahtev ni še avtoritativno pojasnjeno. Dva fakta pa kažeta, kako je razpoloženje v Srbiji. Že dvakrat so zdaj z Dunaja zaklicali Srbiji »stoj«, a srbska armada marsikaj vzlic temu proti obali Jadranskega morja, da zasede pristane, ki bi jih Srbija rada dobila. In srbski trgovinski ministere z največjo energijo izjavil, da nima Srbija niti najmanjšega vzroka dovoljati Avstriji kake posebne trgovske ugodnosti. Kdor ve, kaj je avstrijska politika vse zagrešila proti

Srbiji, se temu odporu ne bo čudil.

Kako stališče zavzemajo napram avstrijskim zahtevam druge velesile? Na to vprašanje je zadovoljiv odgovor nemogoč. Rusija molči misteriozno, vendar se zdi, da hoče, naj dobi Srbija pristan na Jadranskem morju in naj da Avstriji nekaj gospodarskih koncesij, bržčas pa ne takih, kakor jih Avstrijsi zahteva. Francija se trudi na vse načine, da bi bilo hitro konec vojni in da bi se evropski mir ohranil, vendar izjavlja »Temps«: Avstrija bi dosegla večje gospodarske ugodnosti, če bi svoje zahteve precizirala velesilam. V soglasju z velesilami, bi mogla Avstrija sigurno od strani balkanskih držav doseči vzadovoljenje. Če pa si Avstrija pridržuje svobodno postopanje, oškoduje s tem svobodo drugih; če bi bile balkanske države izpostavljene kakemu pritisku Avstrije, bi brez vsega dobile diplomatsko podporo tripotentente, ki jih ne more zapustiti.

Članek francoskega vladnega glasila je jako grozilen in opozarja Avstrijo, da ima balkanska zveza 600.000 bajonetov na razpolaganje.

Stališče Angleške je preciziral minister Grey v parlamentu, rekoč, da priznava balkanskim državam neomejeno pravico, diktirati Turčiji pogoje miru. To se pravi: razdeliti med sabo turško ozemlje.

Italija je najbližja sosedja Avstrije in na Balkanu v tem večji meri interesirana, ker vsako ojačenje Avstrije pomeni oslabiljenje Italije.

Minister grof Berchtold je v ekspozéju z najtoplejšimi besedami govoril o Italiji in sicer tako, kakor bi vladalo med Avstrijo in Italijo popolno soglasje. To soglasje pa obstoji le v enem oziru: da ne bosta ne Avstrija ne Italija poskusili dobiti Albanije. To je menda edini uspeh, ki ga je rodil sestanek avstrijskega ministra zunanjih del z njegovim italijanskim tovarišem. Odkar je Avstrija odklonila Poincaréjev predlog, so postali Italijani nezaupni in naglašajo: čim bi Avstrija poskusila se zasedrati v Albaniji, bi bil to casus belli in da se ohrani ravnovesje v Jadranskem morju, ima Italija pripravljeno vso svojo mornarico, ker je pripravljena braniti svoje interese proti Avstriji z vsemi sredstvi. Italijani pač ne vidijo radi, da skuša Srbija dobiti pristan ob Jadranskem morju, češ, Albanija naj ostane Alban-

LISTEK.

Sapho.

Slike iz pariškega življenja.

Francoski pisal Alphonse Daudet.
Prevel Oton Zupančič.

(Dalje.)

»Da, kmalu . . . še prej se oženim . . . moram jo pustiti.«
Kipar se je divje zagrohotal:
»Bravo! To me veseli . . . Maščuj se za nas, mali moj, maščuj se za nas nad temi malopridnicami. Zapuščaj jih, varaj jih, naj le javkajo, ničvrednice! Nikdar nikoli jim ne boš storil toliko hudega, kolikor so storile one drugim.«

Stric Cezar je triumfiral:
»Vidiš, gospodu se vse to ne zdi tako tragično kakor tebi . . . Ali razumete to preproščino! . . . Veste, kaj mu brani, iti od nje? Bojazen, da se ne bi usmrtila!«

Jean je odkrito priznal, kako zelo ga je bil pretresel samomor Alice Doré.

»Ampak to je kaj drugega,« je vzkliknil živahno Caoudal . . . »Alice je bila pobita, mila Jera s povešenimi rokami . . . Uboga punčka iz cunj, ki ni imela svojega glasu . . . Déchelette se je motil, če je mislil, da je umrla

radi njega . . . To je bil samo mir iz utrujenosti in dolgočasia, živeti se ji ni ljubilo. Sapho pa . . . ah, kaj pa še, usmrtiti se . . . Ona ljubi vse preveč ljubezen, ona bo gorela, dokler do kraja ne dogori. Ona ima v sebi tisto kri, kakor mladostni ljubimci, ki ne menjajo nikdar svojih vlog, ki so nazadnje brez zob, brez obrvi, a so do zadnjega mladostni ljubimci . . . Pogledite mene! . . . Ali sem se usmrtil? Ali se hočem usmrtiti? . . . Naj me boli kakor hoče, saj vendar dobro vem, če mi pobegeta ta, pa si vzamem drugo, ker bom moral vedno katero imeti . . . Vaša metresa bo storila tako kakor jaz, kakor je že večkrat storila . . . Samo — mlada ni več, in to bo malo težavnejše.«

Stric je bil v vedno večjem zanosu:

»No, ali si sedaj mirnejši?«
Jean ni odgovoril, a njegovi pomisleki so bili udušeni in njegov sklep je bil storjen. Poslovila sta se, kar ju pokliče kipar nazaj, da bi jima pokazal fotografijo, ki jo je potegnil vso zaprašeno izpod kupa na mizi in jo je brisal z rokavom. »Nate, pogledajte jo, to je! . . . Lepa je, ciganka . . . pokleknil bi pred njo . . . te noge, te prsi!« Strašno je bilo naprotje med temi žarečimi očmi, tem strastnim glasom, in med starčevskim trepetanjem debelih prstov, med katerimi se je tresla smehljajoča podoba Cousinardke, modela z očarljivimi jamicami na licih.

XII.

»Ti si! . . . Kako zgodaj si prišel!«

Prihajala je z vrta, v predpasniku polno nabranih jabolk, in je prav hitro stekla po stopnicah, nekoliko vznemirjena, ker je videla, kako je njen ljubček v zadregi, a kaže hkrati odločnost.

»Kaj pa je?«

»Nič, nič . . . to je vreme . . . solnce . . . Hotel sem izkoristiti zadnji lepi dan, da bi šla malo v gozd, oba . . . Ali hočeš?«

Vzklepala je po pobalinsko, kakor vselej, kadar je bila zadovoljna:

»O, prekrasno! . . .«

Več nego mesec dni nista bila šla iz hiše, zapirali ju je dež in novembrske nevihte. Vedno ni bilo zabavno na kmetih; prav tako bi se živel z vso živadjo v Noetovih barik . . . Ona je imela še nekaj v kuhinji naročiti, ker so bili Hettémovi na večerjo povabljeni; Jean je čakal zunaj, na Pavé des Gardes, in je gledal hišico, ki se je solnčila v mehki svetlobi poznega poletja, in cesto s širokim, z mahom preraslom tlakom, poslavlja se z očesom od vsega, kakor se poslavlja z udanimi spomini od kraja, ki ga bomo morali ostaviti.

Skozi okno, na stečaj odprto, je prihajalo kosovo žvižganje, mešajoče se med Fanine odredbe kuharici: »Pred vsem, da mi ne pozabite: ob

pol sedmih . . . Najprej prinesite pegatko na mizo . . . A, še namiznino vam moram dati . . .« Njen glas je zvenel jasno in srečno med kuhinjski ropot in žvrgolenjem ptica, ki je drobel svoje pesmice v solncu. Njemu pa, ki je vedel, da bo trajalo to gospodinjstvo samo še dve uri, so stiskale srce te priprave za gostijo.

Najrajši bi bil stopil v hišo, ji vse povedal, kar naenkrat; a bal se je njenega javkanja, strašnega prizora, ki bi ga slišala vsa sosesčina, škandala, ki bi razburil Gornji in Spodnji Chaville. Vedel je, da ji ni nič mar, kadar izbruhne, zato je ostal pri prvotni nakani, da jo povede v gozd.

»Tako . . . sem že tu . . .«

Nalaho se ga je prijala pod pazduho ter ga opomnila, naj govori potihem in hodi hitro mimo sosedov, iz strahu, da ne bi hotela Olimpija z njima in bi jima kalila prijetni izprehod. Vpokojila se je šele, ko sta prekorčila cesto in železniški predor ter zavila na levo proti gozdu.

Bilo je milo vreme, krasen dan, solnce je sijalo skozi srebrno, valujočo meglo, ki je prepregala vse ozračje in openjala toge, kjer je bilo po drevju še nekaj zlatega listja, in si videl sračja gnezda in visoko zgoraj zelene omele šopke. Razlegel se je ptičji klic, neprestano se ponavljajoč, kakor cvrlikanje žage, in kljuvanje po deblu, kakor udarci drvarjev.

Hodila sta polagoma, stopinje so se jima vtiskavale v zemljo, razmoklo po jesenskem deževju. Nji je bilo vroče, ker je bila hitela, lica so ji gorela, oči so se ji iskrale, in postala je, da bi si odgnila veliko cipkasto mantiljo, ki si jo je bila omotala okrog glave, ko je odhajala. Imela jo je od Roze — zadnji žalostni, dragoceni ostanek od nekdanjega bleška. Obledo, ki jo je nosila, borno obleko od črne svile, ki je bila pod pazduho in za pasom že sesekana, je poznal že tri leta; in kadar je hodila spredaj, in je radi mlake dvignila krilo, je zapazil pošvedrane pete njenih čevljev.

Kako rada je prevzela to siromaštvo, brez kesanja in brez tožba, trudeča se samo zanj, in za njegovo udobnost, nikoli srečnejša, nego kadar je prekrizala svoje roke na njegovem laktu in se prijavila k njemu. In ko jo je gledal Jean tako vso pomlajeno v tem preporodu solnca in ljubezni, se je izpraševal, kako krepki soki se pretakajo po tem bitju, kako čudovita je v nji sposobnost za pozabljenje in odpuscanje, ker si je ohranila toliko vedrosti in neskrbnosti, ko je vendar prestala v svojem življenju tolikan strasti, nezgod in solza, in se ji je vse to začrtalo v obraz, a se je ob najmanjšem veseljem navdihu takoj izbrisalo raz njega.

(Dalje prihodnjik.)

cem, a ne more se reči, da se temu prizadevanju kdo ve kako upirajo. Skrbí jih samo Avstrija.

Kar se tiče drugih zahtev Avstrije glede Srbije, jim je Italija odločno nasprotna. »Corriere della sera« pravi, da to, kar zahteva Avstrija od balkanskih držav, ni samo vprašanje Avstrije, nego cele Evrope. Kar zahteva Avstrija, to bi spravilo Srbijo in balkanske države v gospodarsko in politično odvisnost od Avstrije. V trenutku, ko se začne njo novo gospodarsko in politično življenje na Balkanu, naj se za Avstrijo ustvarijo posebni privilegiji, ki bi druge evropske države izključili gočili izkoristiti nove razmere na Balkanu, dasi imajo tudi druge države tam interese. Od nove uredbe razmer na Balkanu bo Avstrija in zlasti Ogrska itak imela največjo korist. Kako si more torej Avstrija prisvajati pravico do privilegijev, ki bi druge evropske države izključile od dobrot novih balkanskih razmer. Kar zahteva Avstrija, mora vzbujati nevoljo in ne more ugajati ne Srbiji, ne Evropi. Čudno prav zares to stališče: Evropa naj pomaga Avstriji pridobiti si izjemno ugodno stališče na Balkanu, Avstrija pa si pridržuje svobodo postopanja. Z drugimi besedami pravi Avstrija: Srbija naj sprejme moje pogoje in Evropa naj mi pomaga, ali bom pa postopala na svojo roko. Kaj naj pomeni postopanje na svojo roko? Ali je to grožnja za vojno intervencijo? Avstrija bi v tem slučaju navajala nase strahovito odgovornost. V trenutku, ko prosi premagana Turčija za posredovanje, v trenutku, ko so vse velesile edine v tem, da nobena ni ne zahteva zase, je postopanje dunajske vlade edina temna točka v mednarodni situaciji.

Tako vevleugledni »Corriere della sera«, ki pravi na drugem mestu, da je razmerje med Avstrijo in Italijo pač formalno kordialno, da pa se nahaja to razmerje v veliki krizi in ni v nevarnosti samo alijanca, med Avstrijo in Italijo, nego mir.

Nasprotja med Avstrijo in med drugimi velesilami so, kakor je videti, jako ostra; zlasti je razmerje med Italijo in Avstrijo skrajno napeto. Nemčija pa se mirzlo drži, skrajno mirzlo...

Tekom enega tedna se pač pokaže, če se dajo ta nasprotja premestiti in dobiti povoljna rešitev nastalih vprašanj. Ta teden bo zgodovinskega pomena, a naj bo potem konec te velikanske krize kakršenkoli.

V belgradski bolnišnici.

Helena Mališová je napisala za češke »Narodne Liste« sledečo skico iz belgradske bolnišnice:

V tih, topli noči se peljemo s kolodvora do hotela. Belgradske ulice imajo podoben mirno spavajočega mesta. Kakor bi ne bili v bližini vojne, ki je v začudenje cele Evrope; v radostno začudenje vseh prijateljev pravičnosti in svobode, in v mučno razočaranje privržencev nestvorov, ki se ne sramujejo, da na najnagnusnejši način uskočijo in izdajajo, ko vidijo, da so za pošten boj popolnoma nezmožni.

Zdi se mi, da je bil celo v Pragi, ki sem jo pred 24. urami zapustila, ovzdušje razburjenosti in dihanje nepravilnejše. Po Belgradu pa vlada globok, notranji mir, mir junaške vere v sebe...

In enako mirno, prej slavnostno je jutro naslednjega dne. Gledam z okna. Prihajam najraje ponoči v tuja mesta. Nekaj ur je okoli mene tema polna uganjk, ki jih šele jutro razsvetli. Gledam z okna in vidim čez stare rdečkaste strehe nizkih hiš in hišic daleč tja do kraja, kjer se v meglenem mraku deževnega dne kakor gad vije Sava.

Zdolaj hodijo, govore ljudje. Šla sem v spremstvu zdravnika Čeha na ulico in greva do vojaške akademije, kjer je napravljena bolnišnica.

Toplo je, jasni se. Dreved na dvorišču akademije ima temnozlate krone, nekoliko pordečene, cesta je hastlana z listjem. Nič vojaškega, vsaj v našem zmislu, ni v značaju teh mest. Niti vojaki pri vhodu ne izgledajo po našem naziranju vojaško.

Šele v velikih dvoranah, visokih, svetlih, spominja nas orožje in ščiti, na stenah razobešeno, da smo v »vojaški akademiji«.

Leže tu samo lahko ranjeni; le malo slučajev je težjih. In tudi ti ranjenci — da ti celo najodločnejše — izražajo s svojimi močnimi obrazi, s svojimi globokimi očmi krasno, junaško vero v zmago pravične stvari.

Strežejo jim srbske dame. Strežejo jim in govore z njimi, gladijo jih, tolažijo, polagajo njih glave na svojo mehko dlan — kakor matere in sestre, in sicer junaške matere in sestre. Nekatero so oblečene v bele plašče z znaki rdečega križa, vse imajo pa krasne, črne oči, iz katerih govori nežnost in dobrota.

Dogovarjam se z njimi, kolikor to gre. Zbiram sveže drobtine svoje »jezikovne« znanosti, in rajše se sporazumevamo počasi srbski, nego pa hitrejši »švabski«, sovraženo nemščino.

Nekemu ranjencu je treba odrezati nogo. Noče. Brani se. Srbskinega ga objemajo, prosijo, da se da pogovoriti, prigovarjajo mu vroče »brate, poslušaj, to mora biti, ne boj se, vsaj bo zopet dobro, brate, brate...«

Nekemu drugemu so izrezali kroglo iz telesa. Dečko prosi zdravnika, naj mu vrne kroglo.

Cemu?

Da jo vporabi pozneje za Nemce, za »Švabe«.

Pri prevezovanju, četudi je bolešno, nihče ne toži, komaj se sliši kak vzdih. Bolniki zaupno nudijo zdravnikom ranjene roke, noge, glave. Zasedujejo pozorno vsak njihovih, čudijo se tem neznanim gospodom, bratom, gledajo jim v obraz, kakor bi hoteli na njem brati, bodo li kmalu zdravi, da bi mogli zopet nadaljevati čudeže svoje pogumnosti. Kakor je oni junak prosil, naj se mu vrne krogla, vzeta iz njegovega telesa, tako prosijo vsi za svoje zdravje. Le zato prosijo za zdravje, da bi je mogli zopet žrtvovati.

Kadar si podpirajo z zdravo roko ranjeno roko, kadar pregledujejo prestreljene, razmesarijene prste — kakor bi zdravi človek pregledoval polomljeno orožje in poskušal, je-li mogoče je še popraviti in vporabljaliti. Nimajo ozira na se, nimajo čuta za lastno bolešč, ki je tako odpuščiva in prirojena pri trepečem človeku — je le edini, ogromni, čudovito krasni čut ljubezni do pravice in svobode, ki je bila pohojena in za katero se zdaj bijejo vsi ti prezirani, zasmejavani, v Evropi neznani majhni slovanski narodi.

Nemški humoristični listi, ki se jih mnogo kupki tudi za češki denar, ki so jih že tolikrat pometali iz čeških kavarn ter zopet sprejeli, prinašajo že leta, celo še danes! — surove, neumne »karikature« sovražnih Slovanov. Ali pa prinesejo tudi karikature kratkovidnosti svojega velikega naroda?

Želela bi iz celega srca slikarjem teh plemenitih slik, da bi bili tudi njihovi prsti polomljeni, prestreljeni, razmesarjeni kakor roke slovanskih junakov. Bila bi to le pravična kazen.

Grem v drugo dvorano. Po hodniku vede in podpira kakih petnajst let staro dekle, lepa, z otročjimi očmi, ranjenega vojaka mogočeno postave. Gresta počasi; dekletce z veliko vero v važnost svoje podpore in moč svojih ročic, ki so se še pred nedavnim igranje s punčikami, drži bolnika pod pazduho; komaj ga doseže, vendar je pa prepričana, da bi velika obdržala, če bi padel. In morda bi ga v resnici obdržala... Ina več nego fizično moč... In velikan se zaupno da vesti od njene nežnosti...

Neka druga mlada študentka — pred trenutkom sva se sporazumeli — hiti s razglednico in išče onega, na katerega je naslovljena, da se potolaži s pozdravom drugega mu bitja. Na prvi pogled neznačni čini, toda tem ljudem nudijo toliko tolažbe, in ti ljudje so tolažbo zaslužili.

Nekateri bolniki imajo v posteljah cvetlice. Dvignili so nekega mrtvaško bledega z obvezano glavo; pri vzglavju ima šopek rumenih, veselo se tresočih mačeh.

So to posebni slučajji ranjenja. Nekemu vojaku je vdrla krogla v glavo. Šla skozi telo tja do črev in šla pri trebuhi ven. Drugemu je šla skozi lice do ust in naravnost pri grlu ven — in vsi žive in se jim godi dobro.

Eden ima s krvjo zalito očesno belino, čuti bolečine v glavi, če se vleže, ne more gihati z vratom, toda vidne rane nima. Zdravnik mu položi dlan k očesu in mu reče, naj gleda na konec prsta, ki ga pregiblje. Temu se mora vojak smejati, reče nekaj, najbrže pojasnjuje zdravniku, da vidi, in takoj se začne v nakoof smejati, strežnice, ki že nekoliko razumejo češki, so tolmačine in pojasnujejo, toda vojak se vendar le še smeje, ker mora gledati na pregibajoči se prst doktorjev.

Odšla sem iz bolnišnice.

Na ulicah prodajajo dečki časopise, ljudje jih po večkrat prečitajo. Vračam se sama v hotel. Srečam dva vojaka z nosilnico, na kateri leži ranjenec.

In zopet: miren obraz, sklenjene roke, na prsih pa cvetka astra...

Črnogorsko - srbsko prodiranje in nemški listi.

Črnogorci so zasedli Sveti Ivan Meduo in Leš (Alessio). To mo poročali že pred par dnevi in je to danes že stara resnica. Sedaj pa šele so se spomnili gotovi nemški listi, da to nim ne gre v malho ter so zagrali krik, kakor da bi se bili Črno-

gorci dotaknili Frankfurta ali Berlina samega. Strahovito so jih peklo že neprestane zmage balkanskih Slovanov, sedaj pa si upa Črna gora zasesti celo Leš in Sv. Ivan Meduo. Dolgo je trajalo, da so se spomnili nemški listi strahovite nevarnosti, ki jim preti od Črnogorcev in Srbov. Črnogorci so zasedli ti dve mesti v imenu srbskega naroda, kakor to izreka manifest črnogorskega kralja. To je nečuvno, pravijo nemški listi ter dostavljajo:

»S tem je prišel za avstro - ogrsko monarhijo odločilni trenutek, da stopi iz svoje rezerve, ki jo je tirala do nesebičnosti. Leš in Sv. Ivan Meduo ležita v čisto albanskem ozemlju!« (Tudi še taka geografska budalost!) In nemški listi pravijo nadalje: »Tako prestolni govor, kakor ekspozice grofa Berchtolda sta ubrala mirne glasove in niti ta, niti oni govor ni niti najmanj cikal na vojne namene monarhije. Vsaka stvar ima svoje meje, tako tudi potrpljenje monarhije, ki vedno iznova naglašuje svoje mirovne namene, ki pa je obenem opozorila na to, da je pripravljena, kjer gre za zaščito svojih upravičenih interesov, te tudi energično hraniti. Ta trenutek je sedaj prišel. Srbi in Črnogorci si morajo biti svesti, da avstro - ogrska monarhija ne more trpeti, če noče izgubiti ugleda kot velesila, da Srbi in Črnogorci zadevajo njenih življenjskih živcev. In naprej: »Če bodo Srbi in Črnogorci tudi danes še ostali gluhi napram vsem resnim opominom in mislim, da smejo potrpežljivost monarhije še nadalje zlorabljati, se bodo varali ter morali nositi posledice te samoprevare sami. Vlada je pripravljena k skrajnemu in je v tem oziru, kakor to dokazuje časopisje vseh strank, v popolnem soglasju z narodi monarhije. Vladi ni mogoče očitati, da se je lahkomišelnost igrala z ognjem. To očitanje more zadeti samo one, ki so stvari prignali do skrajnega. Ti morajo tudi nositi posledice svoje lahkomišelnosti.«

Najbolj veselo se sliši stavek, ki pravi, da so v Lešu in Sv. Ivanu sami Albanci. Zakaj ne rečejo ti hipergeografi, da je najprej kitajski zid in potem šele pridejo stari Ilirci, ki jih imenujejo tudi Albance, Skipetare, Arnavte in drugače. Kastrati, Dinoši in drugi so seveda tudi Albanci, dasi govore čisto in nepokvarjeno srbsčino. Toda tako gre Nemcem v kramo, in zato ne sme biti drugače, kakor so si izmislile te ohole glave. Kje so še slišali, da bi pustila zmagovita armada sovražnika prej, dokler ga ni udarila tako, da se ne more več ganiti? In če bi bili ostanki armade Zekki paše pobegnili v Argyrokastron sam, bi tvorili, dokler se ni Turčija popolnoma udala, še vedno veliko nevarnost. Zato danes iz strategičnega ozira zasedanje teh krajev ni vzeti tako tragično.

Italijanski listi pravijo k temu, da gre pogodba med Avstro - Ogrsko in Italijo glede Albanije in Turčije sploh samo na status quo. Sedaj pa, ko je to načelo padlo je padla tudi določitev, kaj smatra Avstro-Ogrska še za Albanijo. Sploh je določila ona pogodba, da leže mesta Drač, Valona in Skader že v Albaniji. Zasedanje Drača in Valone in bližnje zasedanje Skadra, kar tudi krši avtonomijo Albanije, se že splošno priznava. Tudi ni resnična trditev nekaterih avstrijskih listov, ki pravijo, da imata Avstro - Ogrska in Italija iste interese in da bi morala oba zavezništva nastopati skupno, če zasede balkanske države kak kraj v Albaniji. Avstro - Ogrski in Italijanski interesi si nasprotno celo nasprotujejo. Če akceptira Italija povečanje Črne gore in Srbije, more priznati kot naravno mejo proti jugu samo reko Drin. Leš in Prizren ležita na tej črti in se lahko prištejeta k avtonomni Albaniji. Med tem ko bi bila že izdavana projektirana železnica Sv. Ivan Medua, Prizren, Skopje in cesta Sv. Ivan Medua - Vasilj, Parmaš - Kukus - Prizren, za avstrijsko trgovino zelo usodnega pomena, ker bi postala Srbija in Bolgarska na ta način ekonomično neodvisni od Avstro - Ogrske, bi bile te nove proge za italijansko trgovino zelo ugodne, ker bi bila zlasti Srbija komercialno od Avstro - Ogrske neodvisna in ker bi bila italijanska trgovina zelo olahkočena. Če se ustanovi nova država ob Jadranskem morju, bi moglo to sicer Italiji nekoliko škodovati, toda ta škoda bi bila le bolj navidezna. Če bi Srbija in Črna gora sklenili pogodbo, da bodi Bar izhodno pristanišče za Srbijo, bi mogla Srbija mirno pustiti Leš in Sv. Ivan Meduo, ki so jih Črnogorci zasedli za Srbijo. Srbija bi na ta način dobila svoje pristanišče in dohod od morja, kakor je to hotel Pasić, ko je sklepal balkansko federacijo. V Rimu tedaj presojajo položaj popolnoma drugače kakor nemški listi, ki se izigravajo kot zaščitniki Albancev.

Pred Odrinom.

Iz Svilena poročajo, da razvijajo Turki v Odrinu od dne do dne večjo energijo. Po izpadu dne 29. in 30. oktobra so dne 4. novembra zopet poskusili izpad. Skoro vedno izpada Turki proti zahodu in severozahodu, ker so tam postavili Bolgari svoje oblegovalne topove. O kakem bolgarskem napadu na Odrin, ki naj bi se izvršil z zahoda, ni govora. Bolgari hočejo Odrin pravilno oblegati, ker ne more dobiti nobene pomoči več. Bolgarske oblegovalne čete tvorijo od dne do dne ožji krog okrog Odrina in njegovih trdnjav.

Bolgarski aeroplan je raztrosil nad Odrinom proklamacije, ki poročajo o bolgarskih zmagah pri Lile Bugasu in Vizi ter pozivljajo prebivalce k predaji mesta. Turški poveljnik pa je izdal protiproklamacijo, v kateri zahteva, da ostane turško vojaštvo trdno.

Iz Stare Zagore poročajo, da se je Bolgarom posrečilo zaježiti reko Marico pod Odrinom, tako da narašča voda v mestu samem in preplavlja ulice. V prihodnjih dneh pričakujejo, da se mesto preda.

Do sedaj so vzeli Bolgari Turkom na progi Odrin - Carigrad 4 lokomotive in 243 vagonov. Na progi Lile Burgas - Lozengrad se vrši zopet redni železniški promet.

Pred Carigradom.

Iz Konstance poročajo, da je vladalo pri Lile Burgasu med Turki takoj pomanjkanje živila, da je celo vrhovni poveljnik Abdulah paša z veseljem sprejel čašo kakao, ki mu jo je ponudil poročevalec »Daily Telegrapha«. Od petih jutraj so se Turki umikali, kmalu pa se je umikanje izpremenilo v divji beg. Na tisoče lahko ranjenih se je onemoglo zgrudilo, nobeden se ni briga za nje. Vsa turška armada že tri dni ni dobila nobenega živeža, kakih 40.000 do 50.000 onemoglih vojakov je ostalo v Čorluju.

V tem petdnevnom boju pri Lile Burgasu in Bunar Hisarju so zaplenili Bolgari glasom poročil iz Sofije 37 baterij brzostrelnih topov in vjeli nad 2000 Turkov. Po bolgarski cenitvi so imeli Turki pri Bunar Hisarju 25.000 mrtvih in ranjenih.

Sedaj prodira srbska armada proti Cataldži ter niti Turki ne upajo več, da bodo mogli to črto držati. Kaj se je zgodilo z Nazim pašo, se še ne ve. Turška vojna mornarica ima baje nalog, da podpira turške vojne operacije pri Cataldži.

Turki pa, dasi so že potisnjeni skoro do vrat Carigrada, še vedno govore o ofenzivi ter pravijo, da se pripravljata turška armada pri Cataldži na energično ofenzivo. Seveda oficijalne tudi te brjave niso.

Nasproti tem poročilom pa pravijo brzovjavke iz Carigrada, da vlada v Carigradu tako razpoloženje, da je uspešen odpor na črti Cataldža skoro izključen. Umikanje, ki se je vršilo v soboto iz Čorluja, je bilo divji beg. Govori se, da je vrhovni poveljnik sam ustrelil več častnikov in vojakov, ki se niso hoteli ustaviti. Še v soboto je bilo v turškem glavnem taborišču v Hademkeju ustrelenih 57 turških častnikov, ki so bili pobegnili. V nedeljo jutraj sta eksplodirala na starem postajališču dve bombi pod vojaškimi vlaki ter razdejali 6 vagonov in železniško progo. Mnogo vojakov je bilo pri tem ubitih ali ranjenih. Glavna skrb vlade je sedaj rešiti Carigrad, in sicer rešiti ga pred umikajočimi se in divje bežečimi turškimi vojniki. Na pritisk posolnikov je organizirala vlada naravnost vojsko proti lastni vojski. Dala je napraviti na vseh dohodih v Carigrad utrjene pozicije zlasti pri San Stefanu in Klatani, da vrže bežeče turško vojaštvo z ognjem starih pušk nazaj na bojišče. V Carigrad so dospeli včeraj tuje vojne ladje, kar je prebivalstvo kolikor toliko pomirilo.

Potrujejo se tudi vesti, da je na porti vse pripravljeno na odpotovanje v Brusu. Baje so tja prepeljali že sultanov zaklad, ki reprezentira vrednost nad 100 milijonov.

Tuji trumoma zapuščajo Carigrad, ker se je bati vsako uro izbruh pokolov kristjanov.

V Carigradu se govori, da car Ferdinand ne namerava zasesti Carigrad samega, marveč samo predmestja, ker hoče pustiti turškim vojakom čas, da se vtrcajo in noče izvesti krvavih pouličnih bojev in pobojev kristjanov, ki bi bili neizogibni, če bi bolgarska armada prodrla v mesto samo. O kakem resnem odporu Turkov pri Cataldži, po mnenju turških krogov v Carigradu, že ni več govora.

Novoimenovani turški poslanik na Dunaju, bivši veliki vezir Hussein Hilmi - paša, je sprejel včeraj poročevalca »Neues Wiener Tagblatt« ter izjavil o položaju na Turškem sledeče: Situacija Turkov je zazdal brezupna. Mirno se lahko reče: Vsi

so izgubili glavo. Predvsem se je to zgodilo zaradi tega, ker so potegnili Turčijo popolnoma nepravilno v vojno. Mobilizacijske predpriprave so bile zelo pomankljivo izvršene. V Carigradu pri izbruhu vojne niso vedeli, kaj naj z ozirom na situacijo storijo. Najprej so imeli namen poslati proti Srbom 100.000 mož, proti Grkom 60.000 do 80.000 in proti Črnogorcem manjši oddelek. Glavna moč naj bi šla proti Bolgarski, tako da bi šlo po tem načrtu kakih 600.000 mož na bojišče. Najmočnejša vojna sila, kakih 400.000 mož, bi se postavila proti Bolgarski. Ta sila bi po mnenju vojaških krogov zadoščala, premagati Bolgare. Ta načrt pa se ni dal izpeljati, ker je bila Turčija, ko je izbruhnila vojna, še v vojnem stanju z Italijo in ker je bila ovirana pomorska pot v Egejskem morju za transport čet. Edina pot, železniška proga iz Carigrada v Jedrenje in Solun ni zadoščala. Niso verjeli, da bo vojna, kar se že iz tega razvidi, da so redile, ki so jih že vpoklicali, zopet poslali domov. Tako se je zgodilo, da so bili posamezni vojaški voji zelo majhni. Posamezni bataljoni so imeli le po 170 do 200 mož. Ko je vojna že izbruhnila tedaj je bilo nemogoče ojačiti čete in tako smo se morali z nezadostnimi silami obenem bojevati na štiri strani.

Bitka pri Prilepu.

Iz Belgrada poročajo o zavzetju Prilepa sledeče:

Pri Kumanovu in Velesu tepene turške čete, kakih 20 bataljonov so se postavile med Velesom in Prilepom v utrjenih pozicijah v bran. Dasi ravno srbska artilerija zaradi težavnih terenskih razmer ni mogla stopiti v akcijo, se je posrečilo srbski pehoti, kljub hudemu ognju turških topov, pognati Turke iz njihovih pozicij. Peti srbski pešpolk je pri tem zavzel z bajonetnim naskokom pozicije turške artilerije, nakar so se Turki umaknili. Nato so zavzeli Srbi brez nadaljnega odpora Prilep. Izgube Srbov niso velike, Turki pa so imeli zelo občutne izgube.

Turški vjetniki.

Kamor pridejo Srbi, vjamejo veliko število turških častnikov in vojakov. Tako so vjeli v Skoplju nad 70 turških častnikov, ki so se bili preoblekli v civilne obleke. Prisilili so jih, da so zopet oblekli uniforme in jih odpeljali s seboj v vojno vjetništvo. Ker so vojašnice in ječe prenapolnjene, pošiljajo Srbi vjetnike tudi v Niš.

Pred Solunom.

Iz Belgrada poročajo, da so Srbi predvčerajšnjem zvečer prvič zadeli na svoji poti proti Solunu na turške čete. Srbi so Turke pognali nazaj. Ker se nahaja v Solunu glasom srbskih informacij le majhno število vojaštva, bo našla srbska armada pri zavzetju Soluna le malo odpora. Glavna srbska armada prodira sedaj proti Solunu ter stoji samo še kakih 20 km pred mestom.

Kakor poroča »Vossische Zeitung« je poslal grški prestolonaslednik kot vrhovni poveljnik grške severne armade pred Solunom solunskemu valiju ultimatum, v katerem zahteva predajo mesta. Vali je odšel nato takoj v spremstvu angleškega konzula v vojaško taborišče pred Solunom ter zahteval od turškega vojnega poveljnika, ki ima še kakih 35.000 mož in nobene artilerije, da naj se uda, ker bi bil vsak odpor brezuspešen. Turški vojniki pred Solunom so popolnoma demoralizirani in poslali jih v boj bi bilo brezuspešno krvoprelitje. Odgovor Tevlik paše še ni znan, najbrže pa se bo udal.

Prodiranje Srbov.

Kakor poročamo na drugem mestu stoji glavna srbska armada tik pred Solunom. Pri Demir Kapu je zadelata ta vojska na odpor Turkov, ki jih je pa po hudem boju pognala nazaj in zavzela gorske prelaze. Veliki most čez reko Vardar je ostal nepoškodovan.

Kolona generala Živkovića se je združila predvčerajšnjem pri Peči s črnogorskimi četami.

»Večerna Pošta« poroča: V Kocani so bolgarski vojniki našli ob neki cesti nenavadno velik kup poljskih pridelkov. Kup so razgrebli in so našli veliko železno blagajno, ki je bila dobro zaprta. Ko so jo odprli, so zagledali veliko množino zlatega in srebrnega denarja. Blagajnico so odpeljali v Dubnico in od tam v Sofijo.

Grki zavzeli Tenedos.

Grški general Kundirotis poroča, da so Grki včeraj ob 3. popoldne zasedli otok Tenedos tik pred vodom v Dardanele.

Kaj bo s Carigradom?

V Petrogradu govore, da je sklenil car Ferdinand, ko zavzame Carigrad, razobesiti na nekdanji katedrali sv. Sofije bolgarsko zastavo. Če so Bolgari enkrat v Carigradu, ga ne bodo izlepa zopet pustili. Ruska vlada baje sprejema ta namen bolgarskega carja z velikimi simpatijami.

Shod soft in Kurdov pa je v Hagiji, Sofiji, v Carigradu baje sklenil, če bodo prišli Bolgari v Stari Bizanc, da bodo zaman iskali velikansko kupolo katedrale, da bi pritrtili zlati križ na njo. Visok plamen jim bo kazal mesto, kjer je stala svoj čas tempelj božje modrosti skozi 16 stoletij. Kurdi pripravljajo požar Carigrada, ki naj ostane v spominu tudi še poznim rodovom.

Med tem je prišla iz Carigrada vest, da car Ferdinand sploh ne namerava zavzeti mesta samega, marveč samo predmestja.

Rusko blagotvorno društvo pa je imelo včeraj sejo, v kateri je izdalo parolo: »Balkan Balkancem, Carigrad Rusom!«

Kaj je resnice na vseh teh vesteh, pokaže že bližnja bodočnost.

Kralj Nikola o položaju.

»Neues Wiener Tagblatt« poroča njegov posebni poročevalec iz Rjeke pogovor s kraljem Nikolo. Kralj je sledeče izjavil: »Vem, kaj bi radi ravno zdaj od mene slišali. Najprevo bi rad naglašal, da sem zelo vesel o zmagi pravične stvari, čeprav veliko delo balkanske zveze še ne bo neposredno rodilo pričakovanih sadov, ki bi odgovarjali zmagam zvezanih armad in željam zvezanih narodov. Ideja balkanske zveze je zmagala, s čimer pride do veljave novi činitelj v svetovni politiki.« Na tozadevno vprašanje je pripomnil kralj, njegov obraz se je pri tem razjasnil: »Mi smo hoteli sami svoje zmage izvojevati in hočemo zdaj sami svoje zadeve urediti. Verujte mi, da nas naše zmage niso nikakor napravile tako pogumne, da bi mogli le en trenotek prezreti, svoje želje spraviti v soglasje s stvarnostjo in splošnim evropskim položajem. Kdor nam pomaga, da dobimo vsled vojnih uspehov potrebne koristi, si bo s tem pridobil zaslug, da je pripomogel k trajnemu miru na Balkanu. V tem slučaju ne bo težko balkanskim državam, da delujejo tudi vnanj v interesu zmernosti. Mi edinole želimo tak mir, ki nam zagarči pravičnost in ki bo porok za naše želje po neomejeni svobodi.« Koncem je kralj pripomnil: »Naša velika, kulturno-napredna sosedna monarhija, ki je glede svojega posestnega stanja na Balkanu najbolj interesirana, bo imela zdaj priliko, mnogo pripomoči k miru in k izvedbi pravične stvari. Od nje in njenega ugodnega razumevanja sedaj nastalega položaja bo največ odvisno, če bo prišlo na Balkanu kmalu do miru in če se bo ta mir utrdil v blagor cele Evrope. Sosedna monarhija, ki je zvezana v preminjnih vzajemnih dotikih z balkanskimi deželami, kakor tudi te ž njo, ima skupno ž njimi smoter: ustvariti novo dobo naprednega in mirnega razvoja.«

Romunska.

V carigradskih krogih s pozornostjo zasledujejo kako stališče zavzame Romunska. Govori se, da se je obrnila porta, predno se je obrnila na velesile, do romunskega poslanika ter ga vprašala, če je Romunska pripravljena pomagati Turčiji z orožjem. Ker je poslanik odgovoril, da ni pripravljena, se je porta na romunsko vladu obrnila za posredovanje. Romunska pa je baje sporočila, da se bo Romunska pri mirovni pogodbi jajo položaj v Rumuniji zelo ugodno. Govori se, da vojna uprava ne bo pridržala vojakov, ki bi jih morala poslati že meseca novembra domov.

Iz Pariza pa poročajo, da je bila sklenjena med Romunsko in Bolgarsko pogodba, glasom katere dobi Romunska od Bolgarske kos zemlje s Silistrom. Za Romunsko ima to povečanje stratežičen pomen za slučaj vojne med Bolgarsko in Romunsko ker bi morala imeti Romunska nasproti Silistri v slučaju vojne veliko vojaško silo.

»Četaš«.

»Neue Freie Presse« prinaša poročila svojega poročevalca iz Skoplja. Med drugim pravi tudi sledeče: »... Takoj nato se je odigral teatraličen prizor. Četaš vstopi v dvorano. Sive hlače, čepico, usnjat jopič, sviter, nahrbtnik, puško in okoli pasa usnjat pas s patroni, kakor jih nosijo četaši. Mladega moža, ki izgleda blede, strpacirano in zmučeno, toda tudi pogumno in predrzno, navdušeno pozdravijo navzo-

či častniki in gospodje cenzorji. In že odgovarja tudi častniškim poročevalcem nemško, angleško in francosko. Ta mladi četaš, ki se že tedne plazi pred srbskimi voji, sleherni dan stavlja svoje življenje v nevarnost, ter se bojuje tam, kjer je najbolj krvavo in divje, je še mlad, toda že visok uradnik srbskega zunanega ministrstva. Milan Gavrilović, tako se imenuje, je četaš, kakor je tisoče drugih iz najboljših srbskih rodbin. Saj je vendar v Belgradu od aneksijske direktno dobri ton, biti član »Narodne Odbrane«, ki pošilja svoje člane k četašem in kot prostovoljce v vojno. Tudi pripovedujejo različne zanimive stvari iz Kumanova in Skoplja. Tako na primer, da je eden od turških poveljnikov pri Kumanovem iz strahu izvršil samomor, ali so ga pa njegovi lastni vojaki usmrtili...«

Balkanska vojna in Srbija

od dr. J. Cvijića.

Priredil Anton Trstenjak. (Dalje.)

Na Balkanskem polotoku se je vedno mislilo, da se izvrši 23. član berlinske pogodbe o reformah v vilajetih Evropske Turčije. Velesile so podpisale to pogodbo in jamčile za izvršitev. Vedno se je verovalo v moč in humanost velesil. Šele tedaj, ko so nastali balkanski dogodki, potrdila je vsa evropska žurnalistika, da evropske sile niso izpolnile svoje misije in svoje dolžnosti in to občno mnenje je izrekel z lapidarnim stavom Paul Leroy - Beaulieu: »Les fameuses grandes puissances, depuis le traité de Berlin de 1878, ont absolument manqué à leur mission, pendant une période de 34 ans« (L' Economiste Français) 1912, 2 volume, Nro. 42, c. 1.). Ni Balkanskim narodom ni ostalo neznan, da tega velesile niso mogle izvršiti poglavitno z obzira na turški ali drugih želja, katere so same imele v Turčiji. Trideset let so Srbija in ostale zdaj zvezne balkanske države pošiljale brezštevilne note v Carigrad, na katere se ni odgovarjalo, in trdile so, da se pri velesilah, a brezuspešno. Ni se moglo biti zadovoljnim s programom o reformah, sklenjenim v Mircegu, ker je bila iz njih, po nekem zlem duhu, izključena oblast največje in anarhije na Balkanskem polotoku, oblast Stare Srbije. Ali tudi te neznatne reforme so se popolnoma opustile, čim je bila proglašena ustavnost v Turčiji. Naposled je Srbija zadnja leta po vetu velesil in po svoji volji vodila turkofilsko politiko, nadejajoč se, da bo tako mogla poboljšati stanje svojih rojakov in se dokopati do dunavsko-jadranske železnice, katere bi bila tudi Turčiji v prid. Molče se je gledalo na nasilje v Turčiji in oficijalno se je vse opuščalo, kar ne bi bilo v duhu te politike. Prepuščalo se je skozi Srbijo orožje in municija, ki jo je Turčija nabavljala v Nemčiji in Avstriji, dajši je to bilo neprijetno radi simpatij in vezi, ki jih imamo v Italiji. Kako malo so balkanske države želele vojne s Turčijo, vidi se tudi po tem, da niso porabile tako ugodne prilike, kakor je bila italijansko - turška vojna, makar da je zveza izmed krščanskih balkanskih držav bila sklenjena že meseca februarja tega leta.

Videvši, da velike sile ne morejo izvršiti 23. člana berlinske pogodbe, zvezne balkanske države so same pripravljale predlog o prenosu, s katerimi bi se mogle zagotoviti minimum človeških pravic za njihove rojake in tisti minimum reda, ki je potreben za ekonomsko razvijanje. Predložile so formiranje oblastnih avtonomij v Evropski Turčiji z jamstvom za sigurnost krščanskega prebivalstva. Kajti reforme, katere bi Turki izvrševali v Evropski Turčiji, so popolna brezmiselnost. Mi imamo to uverjenje osnovano na jako bogati izkušnji: Turčija je verska država, država korana, in v onih pokrajinah, koder žive pomešani muslimani in kristjani, kakor v Evropski Turčiji, ne more biti enakosti in človeških pravic za kristjane. Ustava ne pomaga. Čim je zapazila to težnjo balkanskih držav, Turčija, je naznanila mobilizacijo. Izmed te mobilizacije in mobilizacije balkanskih držav preteklo je pet dni, in velike sile niso v tem času mogle s svetom prepričati Turčijo, da čreda demobilizacijo. Koliko je bila potrebna mobilizacija Zveznih balkanskih držav, vidi se tudi po tem, da so Turki pred objavo vojne od balkanskih držav prestopili pri Mrdaru in Ristovcu v Srbijo, a tako tudi v Bolgarsko. V tem času je raslo narodno razpoloženje za vojno pri balkanskih državah in došlo do kritične točke. Niso ga mogli dalje zaustavljati niti najzmernejši in najmiroljubnejši državniki, kakršni so brez dvojbe Pašić, Gešov in Venicelos. Ako ne bi šli z narodno strujo, bilo bi zlih posledic in za vladarje in vlade balkanske.

Vojna se je torej gotovo sama od sebe pričela. Ni se mogla več zaustavljati.

Ne da se staviti prognoze o koncu vojne, še manj o transakcijah, ki pridejo po vojni. Ali ako bo konec vojne dovoljen za Zvezne balkanske države, one znajo, da jih po vojni in po vojski izčrpane čakajo nekatere od velikih sil, da nad njimi izvrše pritisk radi svojih interesov. To posebno velja za Srbijo, katere ima omenjeni težaven geografski položaj.

Štajersko.

Iz Trbovelj. »Dobrota je sirota«. Ta pogovor se krvavo maščuje nad našo občino. Ni dolgo tega, kar je naš trbovski dopisnik v »Straži« na ironičen način zasmehoval občinsko denarno gospodarstvo, omenivši izpeljavo nameravanega velepotrebnege vodovoda na Vodah, češ, da ima občina dovolj denarja, naj ga le meče pri oknu vun. Večkrat je že napadel ta, za blagor občinskega premoženja toli vnet dopisnik iz kapljanje naše občinske gospodarstvo in ga blatil po časopisih. Nam je vseeno, kaj poročajo in vkrenejo k tem natolcevanjem naši pohlevni občinski možje, samo nekaj moramo pibiti, da izve tudi duhovska gosposka v Mariboru in naše slovensko občinstvo, kako se vrača »milo za drago«. Občina je dala napeljati v farno cerkev električno razsvetljavo na svoje stroške, kar je stalo lepe stotake. Drugič daje občina vsako leto kaplanom po 400 K remuneracije. Tukaj je »hvaležni« dopisnik v živo zadel občinsko gospodarstvo. Remuneracija 400 K I. kaplanu g. Štribarju, naj bi že bila, ker on je delaven mož in dela za bolnega župnika in še vsa druga župniško-uradna dela opravlja zastonj, razen šolskega pouka; a da se daje tudi ostalima kaplanoma vsakemu po 400 K remuneracije iz občinskega premoženja in iz naših žepov za nič in za nič, pač pa zato, da se občinsko gospodarstvo vlači od teh grdih nehalnežev po časopisih, to dejstvo je neodpušljivo in o tem bo treba davkoplačevalcem malo premišljevat, o čemur zelo, zelo malo premišlujejo naši — sebosno napredni občinski odborniki. Bomo videli kaj bode letos pri računski letni predlogi. — Davkoplačevalec.

Iz Brežic. Čitalnica v Brežicah priredi v nedeljo, dne 10. novembra t. l. v veliki dvorani Narodnega doma gledališko predstavo in sicer Finžgarjevo narodno igro »Naša kri«, ki je dosedaj po vseh slovenskih odrih dosegla najlepše uspehe. Slavno občinstvo se opozarja, naj ne zamudi te prilike. Začetek točno ob 7. zvečer.

5. narodna zbirka kluba napr. slov. akad. v Celju (2 izkaz). Nadalje so poslali: Vojnik (iur. Fran Gorčan) 25 K 40 v, Žamenci pri Moškancih (abs. iur. Visenjak Vekoslav) 4 K, Gorica pri Mozirju (nadučitelj Radoslav Knaflič) 30 K 60 v, Gradec (prof. Murko) 5 K, Vuzenica in Muta (župan Anton Mravljak) 32 kron 50 v, Dunaj (Pavel Kolenc) 2 K, Kozje (X. Y.) 16 K, Lembah (Anton Gođec) 15 K, Kapele pri Brežicah (gdč. Irma Vidmar) 7 K, Maribor ob Dravi (gdč. Vertnik) 51 K, Vode pri Trbovljah (gdč. Ema Gorjup) 46 K, Hrastnik (gdč. Milka Šentjunc in g. Loize Hofbauer) 70 K 72 v, Ljutomer (Mirko Muršec) 78 K 80 v, Velenje (gdč. Cirila Ježovnik) 33 K, Dol (gdč. Mirolava Gnuš) 6 K, St. Lorenc nad Mariborom (ga. Marija Pernat) 4 K 40 v, Gornja Radgona (iur. Albert Zavodnik) 27 K, Vučja vas (nadučitelj Cvetko) 7 K 10 v. Skupaj 451 K 52 v. Prvi izkaz 1013 K 80 v, torej skupaj 1465 K 32 v. Klub napr. slov. akad. v Celju.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniki okraj v nedeljo, dne 17. (ne 10.) novembra ob pol 11. dopoldne na Vidmu svojo redno zborovanje. Dnevni red: 1. Odobrenje zapisnika. 2. Dopisi in raznoterosti. 3. Zborovalna poročila. 4. Spomini ob društveni štiridesletnici. Odbor pričakuje prav obilne udeležbe.

Iz Gotovelj pri Zalcu nam poročajo: Tokrat so se vršile občinske volitve popolnoma mirno. Izvoljeni so bili brez odpora samo narodno-napredni možje, med njimi oče Zrnc, ki je že 43. leto nepretrgoma občinski odbornik. Za župana je bil soglasno izvoljen naš vrli Andrej Antloga, za načelnika krajnega šolskega sveta pa Mihali Jošt, po dom. Cesar.

Iz Gradca. (Vedno dvojna mera.) C. kr. vrtnarska družba v Gradcu, Wickenburggasse 3, vzdržuje strokovno šolo za izučene vrtnarje; morejo pa to šolo obiskovati, če je kaj prostora, tudi druge osebe, ki se zanimajo za vrtnarstvo. O tej strokovni šoli ne ve na Spodnjem Štajerskem nikdo ničesar; ta zamljiva c. kr. družba očitno ne ve, da je tretjina štajerskega prebivalstva slovenska in da ima ta tretjina

ljudi precej časopisja, v katerem bi se lahko na obisk in vpisovalni rok za njeno strokovno šolo opozorilo. Nemci nam pač ničesar ne privoščijo in mislijo, da so državna sredstva namenjena samo njim!

Drobne novice. Iz Ptujja poročajo: Štajerski namestnik grof Clary se je podal te dni z večjim spremstvom v vas Kungoto, kjer je dne 29. oktobra pogorelo 19 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji in poljskimi pridelki. Namestnik si je pogorišče ogledal, razdelil iz štajerskega dežel. sklada za ujme večjo vsoto denarja med pogorele in obljubil še nadaljnjo pomoč. Namestniku gre za njegov trud vsa hvala. — Iz Vranskega poročajo: Velika nesreča je zadela Irmanovo hišo. V soboto je zadela domačega sina v žitnici kap in je na mestu umrl. Materi se je končno čudno zdelo, da ni sina od nikoder in ga je šla iskat; ko ga je zagledala mrtvega, se je onesvestila. — Iz Maribora. Tu je umrl dne 5. novembra vpokojeni poštni nadoskrbnik Anton Langer, 69 let star. Bil je že dalje časa hrom in bolan. Pred kratkim se je na bolniški postelji poročil z nekim 22letnim dekletom. — Iz Fale nam pišejo: Zadnje nedelje je prišel pešec 26. domobranskega pešpolka v Mariboru (Gašpar Goričan na tukajšnji postaji pod vlak. Strlo in zmečalo mu je desno nogo pod kolonom. — Iz Maribora. Posebno lovsko srečo je imel te dni lovec Liebmann na Hausmaningerjem lovu: ustrelil je lepe

Koroško.

Avtomobilska nesreča. Blizu Št. Vida ob Glini se je ponesrečil avtomobil, v katerem se je peljal baron Auer pl. Welsbach s svojo soprogo. Avtomobil je zavozil v kamen ob cesti. Baronovka je padla iz avtomobila, ter se precej poškodovala. Baron je pa padel k sreči v neko močvirje.

Celovski vlomilec prijet. Kakor smo že poročali, je bilo v vile okoli Vrbskega jezera izvršenih več dobro premišljenih vlomov. Predvčerajšnjim je neki stražnik zagledal dva individua, od katerih je eden imel nahrbtnik, drugi pa veliko culo. Ko sta zagledala stražnika, sta začela bežati. Enega so prišli. Dobili so tudi culo, v kateri je bilo polno razne srebrnine, ki je bila pokradena v raznih vilah. Aretiranec je že večkrat kaznovani tat Tomaž Wiltsche. Njegovga tovariša niso še dobili.

Primorsko.

Imenovanje. Računski revident Peter Cenčur je bil imenovan za računskega svetnika v računskem oddelku tržaškega namestništva.

Nesreča na polju. Od Sv. Križa pri Trstu poročajo: Posesnik Josip Košuta je poslal svojega sedemletnega sina Viktorja z volom na njivo. Deček je vzel s seboj na voz še druge tri tovariše. Ker je deček vola poganjel, se je vol splasil, pri čemur je en otrok padel z voza ter se težko poškodoval.

Morilec farovške kuharice oproščen. Kakor smo že poročali, se je vršila pred tržaškim porotnim sodiščem obravnava proti Karlu Hrovatinu, ki je s kuhinjskim nožem umoril farovško kuharico Kristanovo. — Porotniki so vprašanje zavratnega umora in zavratnega uboja zanikali, nakar je bil Hrovatin oproščen.

Neprevidno ravnanje s svečo. Iz Trsta poročajo: Delavec Janez Voduk, zaposlen v »Stabilimento technico«, je tako neprevidno ravnal z gorečo svečo, da si je sam sebi obleko zažgal. V trenutku je bil ves v ognju. Njegovi tovariši so komaj pogasili ogenj, vendar se je pa težko opekli.

Samomori v Trstu. Benečan O. Loro, ki je stanoval v ljudskem prenočišču v ulici Gaspere Gozzi, je skočil včeraj ob 5. popoldne iz četrtega nadstropja na cesto, ter se zelo poškodoval. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je umrl. Vzrok — beda. — Privatni uradnik Angelo Cappello se je včeraj popoldne na stranišču kavarne »Edison« ustrelil. Neki zdravnik, ki je bil ravno v kavarni, mu je prvi pomagal. Prepeljali so ga v bolnišnico in bo le težko okrevljal.

Nesreča dveh kolesarjev. Iz Pulje poročajo: Blizu Fazane sta dva kolesarja zadela drug ob drugega. Eden je tako nesrečno padel, da je bil na mestu mrtve.

Lov za tatovi po morju. Iz Pulje poročajo: Te dni je moštvo neke barke s Čreša ukradlo velik sod vina ter odveslalo. Lastnik vina je to zapazil ter jih zasledoval v spremstvu pristanišnega stražnika v motorskem čolnu. Tatovi so vrgli nato sod v morje. Zasledovalci so sod vneli, dočim so tatovi med tem časom ubežali.

Slovenci in Slovenke!
Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda.

Dnevne vesti.

+ Po stari navadi. Našim nemškim someščanom žilica kar ne da miru. Poznamo njih besno sovraštvo do vsega, kar je slovenskega in vemo, kako jim krvavi srce, da zmagujejo balkanski narodi nad Turki. Trdno so upali, da bodo njihovi ljubljani Turki pobili balkanske narode in zdaj jim je duša polna žalosti, da se to ni zgodilo in da nastanejo na Balkanu velike svobodne in srečne države. Svoji bolesti nad turškimi porazi dajejo izraza z denunciacijami. V svojem graškem glasilu, ki mu je bil pred sodiščem užgan pečat »Schuffenblatta«, denuncirajo sedaj Slovence, češ, da pozabljajo, da so Avstrijci in v istem smislu denuncirajo tudi vse jugoslovansko časopisje. To je infamija prve vrste, ki pa ni nikogar presenetljiva. Odkar se je začela balkanska vojna, je vsakdo pričakoval, kdaj bodo ljubljanski Nemci začeli Slovence denuncirati, celo stave so bile storjene, da bodo tekom treh tednov začeli Nemci denuncirati in zgodilo se je res tako. Seveda ne hodi nikomur na misel, da bi slovensko politiko glede balkanskih dogodkov pred nemškimi denuncijami opravičeval; nam zadostuje mirna vest in spoznanje, da smo v tej politiki solidarni z ogromno večino vsega avstrijskega prebivalstva.

+ Čestitke k bolgarskim in srbskim zmagam. Gosp. ravnatelj Ivan Hribar je poslal ministru notranjih del Ljudskanovu to-le brzojavno čestitko: »Zgodovina ne pozna sijajnejših pobe, kakor so sedanje zmage slavne bolgarske armade. Mnogovekoven sovrag Slovanov, ki je zaviral napredek in kulturo, leži zdobiljen na tleh. Nad njimi pa drži, ozarjen od svete aureote zmagovalca, bolgarski narod kot nadangel Mihael ponosno zastavo zmage. Slava, neskončna slava vam! Vaše zmage bodo obrodile stoteran sad bolgarskemu narodu in vsemu Slovanstvu.« — Brzjojavka, ki jo je poslal ravnatelj Hribar belgradskemu županu Ljubi Davidoviču in ki je bila, kakor je znano, inhbirana, se glasi, kakor čitamo v dunajski »Die Zeit«, tako-le: »Moje srce je prožeto radosti nad sijajnimi zmagami srbske armade. Na Kosovu ste maščevali svoje Kosovo. Srečen sem, da sem še doživel veliki jugoslovanski dan, o katerem sem sanjal v svoji mladosti. Videl sem raj in danes lahko mirno umrjem.« Kakor smo se informirali, so to nedolžno brzjojavko inhibirali v — Sarajevu!

+ Nemške zverine. Plzensko glasilo bivšega ministra in tajnega svetnika dr. Schreinerja je priobčilo dne 1. novembra v poročilu o turških grozovitostih, nad katerimi se zgražajo vsi kulturni ljudje, sledeči dostavek: »Kako bi se mogli Sribi praskati, če bi jim bile odrezane roke? Če so bile že v resnici vse te grozovitosti izvršene in če so bile balkanskim junakom v resnici odrezane roke, ušesa itd., potem se je to zgodilo gotovo na lastno prošnjo junakov, da se mu ne bo treba vsak dan umivati.« — Torej tako zverinsko notico je napisalo glasilo bivšega avstrijskega ministra in dosedanjega tajnega svetnika! Ta stavek je pa značilen za mišljenje in naziranje vseh avstrijskih Nemcev, saj je bil vendar ravno dr. Schreiner kot nemški minister - krajan zastopnik in glasnik avstrijskih Nemcev. Pred par dnevi so bili nemški industrialci pri ministrskem predsedniku ter ga prosili, naj omogoči dobre trgovinske odnose z balkanskimi državami. Zdaj pa pride glasilo bivšega ministra - krajana ter napiše tako zverinsko razžalitev. S tem se bodo pač ublažile razmere. Turki so pač krvoločni — toda oni reprezentant »kulturnega« nemškega naroda, ki je napisal prej omenjeni stavek, je zverina.

+ Ljubljanski obrtniki in klerikali. Iz obrtniških krogov nam pišejo: Nedavno tega sem v »Slovenec« čital notico, da se poskuševalna klet pod kavarno »Evropo« opusti in da se v kratkem odpre »Unionska klet«, kjer se bodo točila vina »Deželne vinarske zadruge«. In res, ljubljanska dnevnikarja sta dne 4. novembra prinesla inserate, da se dne 5. novembra ta klet odpre in komu se je izročila zopet ta klet. Tuju, Nemcu, kateri pa že itak ima zgornjo unionsko restavracijo. Sedaj pa prosim! V Ljubljani je okroglo 350 gostilničarjev, med katerimi jih je, smem reči, mnogo, ki so ravnatoko sposobni, ali pa mogoče še bolj za tisto klet, kot ta tujec. In od teh jih je žalibog tri tretjine, ki se pri sedanjih draginskih razmerah in pičlem prometu bore za svoj obstanek. Le naj bi načelnikstvo »Deželne vinarske zadruge« dalo v javnost, da oddaja to klet na račun, bi že videlo, koliko pravih, poštenih gostilničarskih siromakov bi za to prosilo! Toda mero-dajni gospodje, katerih intimen prijatelj je naš oberobrtnik Kregar, nima-

jo srca za domačina. Seveda, ako bi pa imel naš oberobrtnik Kregar kaj čuta do domačih obrtnikov, bi moral pri svojih intimnih prijateljih vse moči zastaviti, da bi prišel v uniojsko klet ne tujec, ne Nemeč, pač pa domačin in pošten Slovenec. »Deželni vinarstvo zadruge« parola je, to čiti samo kranjska vina! Zakaj bi pa tudi ne bila parola, da se jemlje samo kranjske moči v službo in domačega obrtnika podpira, katerih imamo sto in sto za to sposobnih in poštenih, ki se ne vedo kam obrniti in si pomagati za kakšen pošten zaslužek, da bi sebe in svoje preživeli?!

— Tovariši, sedaj pa pojdite po mestu in glejte, kako vabljuje lepake so izdali v nemškem in slovenskem jeziku za to slavno otvoritev uniojske kleti, kjer oblastno komandira in zaslužek ima tujec.

— **Ubogi Urban.** V petek, dne 8. t. m. bo pri okrožnem sodišču v Novem mestu vzključna razprava o obnovljeni tožbi notarja Hafnerja proti Urbanu Zupančiču radi prestopka po § 488. k. z.

— **Umrla je** v ponedeljek učiteljica gospodična Ana Fabjanova v Gradcu pri Metliki. Pokopana je bila včeraj. Bolehala je že več let, a ko ji je pred štirimi tedni umrla mati, se ji je vsled žalosti in zapuščenoosti bolezen tako hitro obrnila na slabše, da ji je zdaj podlegla. Skromno, slabotno dekle je bila pokojnica, a pisateljski talent, kakršnih je malo med slovenskim žensstvom. Kaj bi bilo lahko postalo iz tega dekleta, da je živelo v ugodnejših razmerah in da ni tako zgodaj začelo boleti. Ana Fabjanova je le jako malo spisala, nekaj feljtonov za naš list pod imenom Sonja, a vsak teh listov je bil umotvor, vsak je bil pravi biser. In tak talent je moral živeti na kmetih, se ukvarjati s podučevanjem otrok in v najlepših letih zapasti neozdravljivi bolezni in smrti.

— **Slovenski zdravniki v Nišu.** Kakor smo že poročali, delujejo slovenski zdravniki v bolnicah v Nišu. Ker se širijo razne brezmiselnosti, naglašamo, da so vsi zdravi in da se ni nikomur pripetilo nič zlega. Dr. Šlajmer z dr. Orazom, dr. Krajcem in dr. Premrovom opravljajo svoja človekoljubna dela v mestni bolnici, dr. Tanišek in dr. Kučera pa poslujeata v vojaški bolnišnici. V Nišu je nad 1200 ranjenec, ki so po večini težko ranjeni. Dr. Šlajmer izvrši na dan več kakor 30 operacij. Zanimivo je, da ranjenci izredno hitro okrevajo. Mnogim bolnikom, ki so bili težko ranjeni od krogel, so se rane zacelile brez vsakega gnojenja, da so se mnogi izmed njih že vrnili ali pa se že v nekaj dneh vrnejo k svojim polkom. Vohče je opaziti, da se celijo rane, ki jih povzroča krogla modernih malokalibrskih pušk, izredno gladko in hitro, ako niso poškodovani plemenitejši deli telesa. Male krogle namreč ne trgajo mesa in ne drobne kosti, kakor se je to godilo preje pri starih kroglah. Moderno orožje torej rani, kakor bi rekli, bolj na human način. Voljaki pač postanejo hitro nesposobni za boj, toda njihove rane se celijo hitreje in vsled tega se tudi voljaki brže lahko zopet vračajo v bojne vrste. Večina ranjenec je poškodovanih na rokah in nogah. Mnogo ranjenec je zadela krogla v glavo; prebila je sence, šla skozi možgane in pri drugem sencu zopet ven. Taki ranjenci so bili nekaj dni brez zavesti, toda niso umrli, marveč se nahajajo že na potu popolnega okrevanja, ako ne nastopijo kakšne posebne komplikacije. Eden izmed ranjenec ima presteljena pljuča, a še vkljub temu živi, da, nadejati se je celo, da bo popolnoma okrevale. Vohče opazajo zdravniki, da je odstotek ranjenec v moderni vojni silno velik, dočim je odstotek onih, ki umro na ranah, danes mnogo manjši kakor v prejšnjih vojnah.

— **Kmetiska posojilnica ljubljanske okoličnice** naznana, da bo vsled smrti kontrolorja g. Vekoslava Jenkota v petek, dne 8. t. m. popoldne posojilnična pisarna zaprta.

— **III. slovenski protialkoholni kongres.** Ker je sedaj vsa pozornost obrnjena na vojsko, ki jo naši bratje na jugu bijejo za prostost in prosveto, in ker bi dne 17. t. m. udeležba učiteljem ne bila lahko mogoča, preložil se je III. slovenski protialkoholni kongres na 29. in 30. decembra t. l. Zato pa se bo vršil v mnogo večjem obsegu in sicer v nedeljo dne 29. decembra za splošno občinstvo, v ponedeljek dne 30. decembra pa za učitelje in odgojevalce mladine sploh. Predavatelji ostanejo isti, tako da se bo vprašanje alkoholizma in njega škodljivosti obdelalo z vseh strani. Posebno zanimivo utegne postati predavanje mestnega fizika gospoda dr. Krajca o »alkoholu in poškodbah«, ker bo obenem poročal o svojih opazovanjih na bojnem polju. Kakor znano, so tako Srbi kakor Bolgari zelo zmerni in brezdomno je njih velike in obširne vredne uspehe pripisovati tudi tej okolnosti. Boj proti alkoholu je v Srbiji zelo razširjen. Nek častnik nemškega ge-

neralnega štaba, ki je šel kot poročevalec na bojišče, poroča z občudovanjem o srbskih oficirjih, ki sede zvečer več ur pri skodelici črne kave in se najresneje pogovarjajo o vojski in o svojih zadajah. Alkohol, ki se ga pri nas toliko porabi, ne igra pri srbskih bratih skoraj nikake vloge, zato pa je narod živ in vstrajen.

— **Oviranje del v Ljubljani.** Tvrdba E. Czechowicka in sin — Alpmška stavbna družba — je s svojimi regulacijskimi deli v strugi Ljubljanske zday v polnem tiru. Toda v zadnjem času se ima tvrdba boriti z ovirami, ki prihajajo s strani občinstva. Zgodilo se je, da so odrasli ljudje in otroci vdrli na prostor, kjer se dela, in so podjetju delali napotje. Zvečer po končanem delu in ob nedeljah so neznani nagajivci dvignili vozičke s tira ter jih prevrnili v vodo. Odvili so tudi na voh in stroji železne dele in pomatili proč. Na mostu dolenske železnice stoje podnevi včasih cele trume odraslih oseb in otrok. Zadnje dni se je pripetilo, da so se večji dečki oborožili s kamenjem ter so obmetavali lokomotivo in vlak s celo točo kamnov. Ne le, da je tako surovo počenjanje zelo nevarno za osebo na lokomotivi, nego bi moglo povzročiti tudi nesrečo. Neki prebivalci v hišah ob Ljubljani med Francovim in St. Jakobskim mostom pa imajo to grdo navado, da vse kuhinjske ostanke, razbite lonce, skleda in krožnike ter steklenice in sploh vse odpadke in smeti skozi okna mečejo v strugo Ljubljanske. Pri tem svojem počenjanju pa se ti zanikarnejši prav nič ne ozirajo na to, da delajo v strugi inženirji in delavci. Tako se je zgodilo, da so bili v Ljubljani zaposleni uradniki in delavci onesnaženi. Take ovire, ki izvirajo le iz surovosti in zanikarnosti nekih zanemarnih ljudi, se morajo nehati. Mestna policija ima naročilo, da vzdržuje ob Ljubljani popolni red. Ovajeni neredneži pa se bodo ali sodnijsko po kazenskem zakonu ali pa policijsko po določbah cestnega policijskega reda za mesto Ljubljano kaznovali kar najstrožje. Starši otrok se zatorej opozarjajo na opisane dogodke, da se izognejo posledicam ponovnih izgrediv ob Ljubljani. Hišne stranke pa se opominjajo, da je metanje kakršnihkoli stvari v strugo Ljubljanske kaznivo.

— **Tečaj za srbsko-hrvaški jezik** se začne jutri, v petek zvečer ob 7. uri (priljučno na dekliškem liceu). Ure pouka še niso definitivne. Kdor bi se hotel še prijaviti, naj pride jutri tja. Tečaj ima posebno važnost za trgovske kroge, dijakit.

— **Slovenski pisatelji — sodružniki »Štajerčevega koledarja«.** Ravnatelj, gosp. Rihard Dolenc v Novem mestu, nam piše: K notici »Slovenski pisatelji — sodružniki »Štajerčevega koledarja«, prosim, da izvolite i o meni javnosti povedati, da niti vedel nisem, da ta koledar sploh obstoji, torej mu tudi gospodarskih člankov pisati in poslati nisem mogel. Pač pa sem jih pisal svoj čas za »Slovenski kmečki koledar«, katerega je izdala in založila »Narodna založba« v Celju leta 1910. Mogoče torej, da so v »Štajerčevem koledarju« moji članki iz ravno navedenega preplankani ali pa vzeti iz kakagega kmetiško-strokovnega lista, v katerega kmetijske članke pišem. — Z odličnim spoštovanjem R. Dolenc.

— **Majhna napaka** se je primerila včerajšnjemu »Slovencu«, ko poroča, da je nevarno obolela bivša mehičanska cesarica »Evgenija«. Resnici na ljubo moramo namreč povedati, da ni bila Evgenija mehičanska, temveč francoska cesarica, žena Napoleona III. Mehičanska cesarica je bila »Charlotta«. Obe cesarici sta vzlic tragični usodi svojega življenja doživeli izredno visoko starost.

— **Poročil se je v Ljubljani** 4. t. m. gosp. realni profesor Franc Jeran z gospico Anico Žitkovo iz Verda. Mnogo sreče!

— **Hubertus - ježa ljubljanske garnizije.** Ob jako ugodnem vremenu se je vršila Hubertus-ježa ljubljanske garnizije točno po programu in ne da bi se primerila kaka neugoda. Ob 2. popoldne so se na dvorišču državne žrebarne na Selu zbrali jezdec, 25 oficirjev in več drugih gospodov in dam. Po prečnem pozdravu ekselence fml. Kukmaneka se je začela ježa, ki se je sijajno izvršila. Med mnogostevilnimi gledalci sta bila tudi poleg ekselence fml. Kusmaneka, ekselence baron Schwarz in dvorni svetnik grof Chorinsky. Zmagovalcem je razdelila darila ekselence gospa Herta Kusmanek. Dobili so: Stotnik Zinnjak, topničarski polk št. 7. prvo darilo, poročnik Weiss, istega polka, drugo darilo, ritmojster pl. Raday, drž. žrebec, tretje, poročnik pl. Mehlen, topničarski polk št. 7. četrto, stotnik Richetti, pešpolka št. 27. peto, poročnik Provoffs, topničarski polk št. 7. šesto, in g. Erika Kosler, sedmo darilo. Krasno uspela priredba jamci, da bo tudi prihodnje leto našla naj-

večje zanimanje in številno udeležbo.

— **Poskušan rop na dolenski železnici.** Dne 18. oktobra t. l. se je peljal iz Ljubljane proti Novemu mestu gosp. Samohrd, brat podjetnika dr. tehn. Samohrda. Imel je s seboj kakih 50.000 K, ki jih je nesel v Novo mesto bratu, da bo izplačeval zaslužke. Med vožnjo, menda proti Veliki Loki, pride k njemu bolje oblečen človek, podoben kakemu podnjamniku. Ni se v kopeju še ogrel, ko stopi pred Samohrda, nameri nanj revolver in zahteva od njega vse denar. Le hladnokrvnosti in spretnosti gosp. Samohrda se je posrečilo, odbiti napad tulca, ki je izginil kar med vožnjo. Na prihodnji postaji je Samohrd naznanil celo zadevo postajnemu načelniku. Brzojavili so na vse strani, toda o napadalcu ni ne duha ne sluha.

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske.** Od 27. m. m. do 2. t. m. se je rodilo 12 otrok, 2 sta mrtvo rojena, umrlo pa je 18 oseb, med njimi 9 domačinov. Umrli so za grižo 1, za jetiko 2, med njima 1 tujec, vsled mrtvouda 2 in vsled nezgode 1.

— **Aretiran je bil** včeraj dopoldne 20letni v policijski tiralnici zasledovan Valentin Lucin, rodom iz Hotoval, ker je imel zaradi javnega nasilstva prestat kazni, a je bil pobegnil v Ameriko, odkoder se je pred kratkim povrnil. Jerina so izročili sodišču.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 18 Hrvatov in 4 Slovenci, nazaj je prišlo pa 90 Hrvatov. Na Dunaj se je odpeljalo 10 Kočevarjev.

— **Izgubljeno in najdeno.** Zasebnica ga. Marijana Fröhlichova je izgubila zlato brožo. — Sivilja g. Jera Becenkova je izgubila ženski denar. — Dijak Ivan Bebar je izgubil denarnico, v kateri je imel bankovec za 10 K. — Zasebnica Marija Velepčeva je našla očala z verižico, katera dobi lastnik pri najditelji na Sv. Petra našipu št. 67. — Čevljarji mojster g. Gregor Jenko je našel perle in denar.

— **Zamenjan je bil** v soboto zvečer v kavarni »Mercur« površnik, v katerem so bile rokavice. Zamenjatelj naj se zgleda istotam.

Društvena naznanila.

— **Čitalnični plesni in zabavni večer**, ki se vrši to soboto v ljubljanskem Narodnem domu, bo, kako je soditi po zanimanju med občinstvom, zelo animiran. Ker je to družabna, domača prireditve, je priti v promenačnih toaletah. Plesno godbo bo oskrboval gosp. Volarič, ki je prinesel s sabo iz Amerike lep repertoar ameriških valčkov. Začetek prireditve je ob pol 8. zvečer.

— **»Martinov večer«** v veliki dvorani »Nar. doma«, katerega priredi pevsko društvo »Slavec« v nedeljo 10. t. m. ima jako zanimiv spored. Pevske točke obsegajo tri nove zbornice, ki se izvajajo prvokrat, med njimi jako ljubka koračnica V. Parme, »Na dopust« s spremljevanjem orkestra, ki se bo brezdomno tako priljubila kakor istega skladatelja »Mladi vojaki«. Ravnotako je še v rokopisu L. Pahorjev zbor »Naša zastava«. E. Adamičev zbor »Vrtinica srce« pa je izšel v zadnjih »Novih Akordih«. Začetek je ob pol osmih zvečer. Vstopnina 60 vin.

— **Narodna čitalnica v Metliki** priredi dne 10. novembra v svojih prostorih Raupachovo žaloigro v petih dejanjih »Mlinar in njegova hiša«. Poslovenil Fr. Malavašič. Začetek točno ob 8. uri.

Prosveta.

— **Iz gledališke pisarne.** Danes v četrtek 7. novembra se (za abonente par) prvič ponovi Suppejeva klasična opereta »Boccaccio«, ki je šla ob svoji torkovi premijeri s sijajnim uspehom preko slovenskega odra. — V soboto 9. nov. se (za abonente ne par) tretjič v sezoni poje Mascagnijeva enodejanska opera »Cavalleria rusticana«. Vloga Turrida poje na angažma g. Wagner, junaški tenor obsežnega in močnega, zelo simpatičnega glasu. Pel bo v češkem jeziku. — Pred »Cavallerijo« se prvič na slovenskem odru uprizori enodejanska veseloigra »Nočno delo«, francoski napisal Marcel Rouvier. — V nedeljo 10. t. m. popoldan (začetek ob 3, konec ob 3/4) se ob izdatno znanih cenah za gledališke goste z dežele poje Suppejeva opereta »Boccaccio«. Predstava bo izven abonementa, za lože nepar. — V nedeljo zvečer se na splošno zahtevo (za abonente par) ob zelo znanih cenah ponovi Molnarjeva duhovita in velezabavna komedija »Vrag«, o kateri se splošno sodi, da je bila najzanimivejša vseh letošnjih dramskih prireditev.

— **Repertoar slovenskega dež. gledališča v Ljubljani.** Prihodnji teden se bo ponovila Suppejeva opereta »Boccaccio«, koncem tedna pa se bo pela velemelodijozna Verdijeva velika opera »Traviata«, ki je že domalega (popolnoma na novo) naštudirana. Nadalje se sedaj študirajo tale velika muzikalna dela: opere »Hoffmannove pripovedke«, »Butterfly« in »Pesem z gora« (Kuhreigen); pripravlja se opera »La Wally«. Kot druga opereta pride v najkrajšem času na oder Zellerjev »Ptičar«, nato se uprizorita Suppejeva »Fatinica« in Strassov »Valčkov čar«. Da zadosti zahtevam na vse strani, bo intendant uprizorila tudi nekaj najnovejših operet, čeravno je jasno, da po svoji glasbenoumetniški vrednosti izdaleka ne morejo tekmovali s starejšimi klasičnimi operetami. — Dramski repertoar je sestavljen tako, da bo nudil čim največ zabave in razvedrila. Naštudirane so že burke »Če irak dobro pristoj«, ki ravnokar žanje po vseh odrih največje uspehe, »Mala Cokoladarica«, ki so jo nedavno po čeških odrih neprenehoma ponavljali, in pa »Baskervilski pes«, Sherlock-Homesjada, ki se je povsodi izkazala kot blagajniški komad prve vrste. V najkrajšem času se uprizori aktualna Vojnovičeva drama »Smrt majke Jugovičev« in Birinskega velika ruska komedija »Vrtoglavi« (Narrentanz), ki jo letos z velikanskimi uspehi uprizarjajo po večjih odrih vsega sveta. Zatem pridejo na vrsto opere, operete in drame, ki jih je intendant ob otvortvi sezone napovedal v svojem načrtu za repertoar. Slavno občinstvo se je moglo iz dosedanjih uprizoritev preveriti, da intendant z vso resnobo izvršuje svoj dobro premišljen program in da si resno prizadeva, podajati samo dobre in zabavne stvari v resnično dobri obliki. Če ni takoj iz vsega početka vse šlo tako, kakor si je intendant sama želela, treba dati to na rovaš izredno velikim težočam, ki se ji je bilo letos z njimi boriti. Kaže se, da so ovire premagane in da je obrat prišel v zaželeni tek. Zato si intendant dovoljuje v ljudo prošnjo do slavnega občinstva, naj ji nakloni svoje popolno zaupanje in naj z mnogostevilnimi priglasi novih abonentov zajamči potrebno stalnost dohodkov, da se končno uredi neugodne finančne razmere, ki ogrožajo obstoj slovenskega dež. gledališča.

— **Slovensko gledališče.** Včeraj popoldne ob 6. uri je priredilo gledališko vodstvo dramsko predstavo po znanih cenah za dijakit in širšo maso in pokazalo s tem hvalevredno voljo za populariziranje gledaliških prireditev. Milčinskega enodejanka: »Kjer ljubezen, tam Bog« se je v skrajšani obliki reprezentirala znatno bolje. Obisk je bil dober.

— **Diaške predstave v slovenskem deželnem gledališču.** Ker se je snočnja prva dijaška predstava, pri kateri sta se uprizorili Hauptmannova »Hani« pot v nebesa« in Milčinskega »Kjer ljubezen, tam tudi Bog«, tako imenitno obnesla — gledališče je bilo izborno obiskano, celo iz Kranja so prišli dijakit pod vodstvom gg. profesorjev, — bo slovensko gledališče odslej redno vsako prvo in drugo sredo v mesecu prirejalo dijaške-kronske predstave in uprizorjalo študirajoči mladini primerne (klasične) operne in dramske igre. Prihodnje sredo se uprizori Wagnerjeva velika opera »Večni mornar«. Intendant si dovoljuje sl. šolska vodstva opozoriti nato in jih prositi najizdatnejše podpore pri zasledovanju njenih estetično-pedagoških ciljev.

— **Prijateljstvo slovenskega gledališča na deželi.** Intendant slovenskega deželnega gledališča v Ljubljani je svojčas obljubila, da bo prirejala predstave za častite goste z dežele. Zvesta dani obljubi uprizori zopet prihodnjo nedeljo, 10. t. m. popoldan veliko tujsko predstavo, pri kateri se ob znanih cenah poje Suppejeva klasična opereta »Boccaccio«, ki je ob svoji torkovi premijeri sprilo svoje izredne zabavnosti in izredno lepe glasbe žela docela nenavaden uspeh. Cas je tako urejen, da imajo čestiti gostje najugodnejše železniške zveze. Začetek je namreč ob treh, konec pa ob 3/4 popoldan. — Opozarjamo tudi nato, da se v nedeljo zvečer (od pol 8 do 10 zv.) igra velezabavna Molnarjeva drama »Vrag«, ki je zaradi svoje nenavadne duhovitosti med občinstvom vzbudila veliko pozornost in žela največjo pohvalo.

Razne stvari.

— **Velik požar.** Iz Vratislave poročajo: V Poloku ob avstrijsko-pruski meji je predvčerajšnjim zgorel neki ženski samostan. Štiri nune so zgorele.

— **Ponesrečen avstrijski parnik.** Avstrijski parnik »Austria« je težko poškodovan priplul iz Kobe v Colombo. Parnik je iznenadil na potu hud vihar. En del tovara so morali zmetati čez krov v morje.

— **Velika nesreča na morju.** Iz Rocheforta poročajo: Predvčerajšnjim je zadel norveški parnik »Eva« v bližini otoka Aix ob španski parnik »Aren«, »Aren« se je tako hitro

potopila, da so od 25 oseb moštva rešili le 8.

— **Rudniška nesreča.** Iz Bochuma poročajo: V rovu »Centrum« so bili trije rudarji usmrčeni, ker je prekmalu eksplodirala mina.

— **Bivši portugalski kralj.** Iz Petrograda poročajo: Bivši portugalski kralj Manuel si je v zdravilišču na Krimu kupil posestvo.

— **Velik dijamant.** Iz Londona poročajo: V »Premier«-dijamantu min, kjer so našli tudi največji dijamant »Culliman«, so v ponedeljek našli dijamant, ki ima 1649 karatov. To je drugi največji dijamant na svetu.

Za »Rdeči križ balkanskih držav«.

Uredništvu našega lista so poslali:

G. dr. Otmar Krajec, mestni fizik v Ljubljani, ki je na svoje stroške odšel v Srbijo, da vrši tam vzvišeno samaritansko delo in da v dejanju pokaže svojo ljubezen do trpečih svojih bratov, po mestnem knjigovodji g. Trdini 50 K; gđ. Jela Vidrič v Ljubljani 20 K; Jos. Bohinjec, cand. iur. 5 K, nabranih v Lešah pri Trzinu; gospa Pavla Koblarjeva v Ribnici zimsko suknjo in gospa Marija Saxova v Idriji sveženj obleke. Pretekli teden je vsled tiskarske pomoči izkazala izostal, da je poslal g. ma. phar. Ramor 14 K, nabranih za balkanske ranjence, kar s tem izpopolnjujemo. Iskrena hvala vsem. Takisto se zahvaljujemo vsem onim plemenitim darovalcem in darovalcem, ki so včeraj izročili toliko tople obleke in dobrega perila za balkanske ranjence nabiralnemu vozcu spedijske družbe »Balkan«. Priporinjam, da so bili darovi tako mnogoštevilni, da nabiralni voz ni mogel včeraj obiti vsega mesta.

— **Odboru za Rdeči križ balkanskih držav** je poslala tvrdba Edmund Kavčič v Ljubljani pet zabojev z dvesto steklenicami priznanega železnega likerja »Florian«. Ker primanjkuje ubogim ranjencem vsega, bo to krepčilo zelo dobrodošlo. Vivant sequentes! — Tvrdba V. Petričiča naslednik Samec je darovala 400 nožev in vilic in ne, kakor je bilo včeraj zabeleženo, samo 200.

Slovenski zdravniki!

Vladni svetnik dr. Edo Šlajmer nam iz Niša javlja, da na Bolgarskem silno primanjkuje zdravnikov.

Slovenski zdravniki, izvežbani v kirurgiji, odrgajte se od svojih poslov in hitite na pomoč brez zdravniške pomoči mročim bratskim bolgarskim ranjencem! Potrebno podporo vam prav rad plača odbor za nahranje prispevkov za »Rdeči križ balkanskih držav«.

Izkaz darov za Rdeči križ balkanskih držav.

Dne 5. novembra: Omizje pri pošti Bevc, Bohinjska Bistrica, 3 K, Josip Hamperl, Domžale, 5 K, A. Milavec, Logatec, 17 K, Josip Cizel, Polzela, 16 K 50 v, Josip Ažman, Breznica, 12 K, dar župnije Sv. Rok ob Sotli 7 K 60 v, Ivana in Helena Potočnik, Koroška Bela, 10 K, Peter Martinelli, Selce pri Škofiji Loki, 4 K, Ivan Rebek, Celje, 20 K, Janez Bova, Celje, 5 K, Fani Kaučič, nabrano v Radečah, 57 K 60 v, Alojzij Podlesnik, Hrastnik, 75 K, Julij Kovačič, Stermečki, Celje, 11 K 50 v, Ivan Benčina, Stari trg, 13 K, Alojzij Rakovec, Maribor, 15 K, Milka Kolšek, Sočani, 106 K 60 v, I. Malenšek, Trebnje, 24 K, Lojzika dr. Celestina, nabrano v Črnomlju, 128 K 82 v, darovalci na Uncu 80 K, dr. Josip Lavrenčič, nabrano v Postojni, 551 K 66 v, I. državna gimnazija: privatistinja 19 K 80 v, VI. a 18 K 62 v, VI. b 7 K 22 v, V. a 5 K 36 v, Janko Popovič, Ljubljana, 20 K. — Skupaj 1234 kron 28 vinarjev.

Darov za Rdeči križ balkanskih držav se je doslej nabralo, kakor čujemo, 19.052 K 63 vinarjev. Krepko naprej!

Načelstvo jezdnege odseka naznana, da se vrši jahalna vaja ad § 1. b) v nedeljo 10. t. m. Bratje jezdec, kateri se nameravajo udeležiti, naj se prijavijo najkasneje do sobote popoldan pri bratu blagajniku Hobku (tvrdba Gričar in Mejač), kjer izvedo vse podrobnosti.

Načelstvo,

Telefonska in brzojavna poročila.

VOJNA NA BALKANU.

Bolgari pred Carigradom. — Turška pozicija pri Cataldži razbita. — Odločilna bolgarska zmaga.

Dunaj, 7. novembra. Danes ob eni popoldne priobčuje k. korespondenčni biro naslednjo brzojavko iz Kermorajna:

Sofija, 7. novembra. Odpor Turkov pri Cataldži je zlomljen. Bolgari so premagali turško glavno armado pri Cataldži pod dvajsetmesečnim ljutim bojem. Turški poraz je definitivni. Porazena turška armada je zapustila svoje pozicije pri Cataldži ter se začela v neredu pomikati proti Carigradu. To umikanje se je kmalu izpremenilo v divji beg.

Bolgari so v tej bitki zapolnili mnogo turških zastav.

Sofija, 7. novembra. Po poročilih iz bolgarskega glavnega taborišča je bila bitka med Čorlujem in Strandžo silno krvava. Turki so imeli tam 200.000 mož. Bolgari so turško armado popolnoma porazili ter se je turška armada v neredu umikala čez črto pri Cataldži in izgubila pri tem nad 30.000 mrtvih in ranjenih.

Carigrad, 7. novembra. Zakasnela brzojavka pravi, da je Mahmud Šefket paša brzojavil v Carigrad, da je turška pozicija pri Cataldži zelo silna in da si upa uspešno zopetstavljati prodirajočim Bolgarom. Mahmud Šefket paša upa, da se bo vojna sreča turškega orožja še v prav zadnjem trenutku obrnila.

Sofija, 7. novembra. Velika bitka med Čorlujem in Strandžo je trajala dva in pol dni in je končala popolno in odločilno bolgarsko zmago. Umikajoča turška armada se je pri Cataldži ustavila, da bi še enkrat poskusila zapreti pot proti Carigradu. Pričela se je krvava bitka, kakršnih le malo pozna zgodovina. Bolgari so naskočili iz nepopisno bravuro turške pozicije, toda turški voji so v obupnem heroizmu odhilitanapad. Šestdesedemkrat so Bolgari naskočili turške utrdbе z bajonetmi, toda vedno brezuspešno. Vse napade so Turki odbili z veliko hrabrostjo in zadalj Bolgarom občutne izgube. Pri osmem napadu se je že zdelo, kakor da bi Bolgarom že klonile moči. Toda kmalu so se zopet osokolili ter se z naravnost nadčloveškim naporom v devetih urah zakadili v turške pozicije. To pot Turki niso več mogli vzdržati napada; njihova moč je bila zlomljena. Najprej se je jel umikati center, mahoma paje bila v divjem begu vsa armada. Zdelo se je, da je objela vso turško armado taka panika, da je bil vsak posameznik brez glave. Drugače ni mogoče tolmačiti dejstva, da niso metalni odsebe orožja samonavadni vojaki, marveč tudi oficirji, celo taki, ki so imeli ugledna in odločilna mesta v armadi. Turki so pustili nabojišču skoraj ves svoj tren, množino municije in veliko število topov. Na bojnem polju je obležalo 12.000 Turkov, od katerih je najmanj polovica mrtvih. Tudi ranjene bo zadelo stausoda, ker so jih Turki brezsrčno pustili brez pomoči težati, dočim jim Bolgari niso mogli pomagati, vsi toliko ne, kolikor bi radi, ker so morali umikajočo se turško armado sledovati, da se s tem sprejme svojo zmago v popolno odločilno turški poraz. Bolgari so zapolnili nad 100 turških topov in velikarsko množino streljiva. Ujeli so 2000 Turkov. Po odločilni bitki pri Cataldži je definitivno razbita turška armada in resni turški odpor. Bolgarom je sedaj pot pred Carigrad odprta. Zvečji bitki kamini večeračunati, marveč samo z manjšimi ali večji pra-

skami. Že danes se lahko trdi, da bo bolgarska zmagovalna armada že v nekaj dneh na zgodovinskem obzidju starega Biceanca pela pretrsko bolgarsko himno: »Marš, mars, Carigrad je naš, — raz dva, tri, napred Bigradi«!

Črnogorci zavzeli Djakovo.
Cetinje, 7. novembra. General Vukotić poroča, da so Črnogorci zavzeli Djakovo. Kralj Nikola je generalu brzojavno čestital k temu novemu uspehu črnogorskega orožja.

Pred Solunom.
Atene, 7. novembra. Grški prestolonaslednik poroča iz Keršale ob reki Vardar, severno od Soluna, da se pripravljajo Grki, da prekorajijo reko. Turki so se po nesrečni bitki pri Jenici umaknili proti Solunu ter so most čez Vardar deloma razdejali. Pri prodiranju proti Solunu padajo Grkom velike množine streljiva in drugega vojnega materiala v roke.

Atene, 7. novembra (ob 10. dop.) Iz Kliede brzojavlja grški prestolonaslednik, da naj pošlje velike množine desinfekcijskih sredstev in sanitetnega materiala v Solun, da bodo Grki desinficirali tamošnje vojašnice in javna poslopja. Prestolonaslednik zahteva tudi serum za cepljenje proti kozam, ker je v Solunu baže izbruhnila epidemija. Danes zvečer bodo Grki prekorajili na severu in na jugu reko Vardar.

Sofija, 7. novembra. Iz Soluna poročajo, da so tam masakrirali Zide. Turki dolže Zide, da so v zadnjih bojih ravnotako kakor kristjani pometalororožje od sebe.

Atene, 7. novembra. Solun je popolnoma cerniran. Turki so zapustili vse postojanke pred mestom. Razdejali so mostove čez Vardar in se umaknili v mesto. V Solunu je zdaj 15.000 Turkov. Od severa se bliža srbska armada. Poveljnik turških čet v Solunu Mandar-paša, se je baže ustrelil iz obupa nad demoralizacijo turškega vojaštva. Po poročilih iz grškega glavnega taborišča se Solun že pogaja zaradi predaje. Grki so zahtevali, da se vda cela garnizija. V to pa Turki baže niso privolili.

Atene, 7. novembra. Po poročilih izpred Soluna se bliža tudi že bolgarska divizija mestu ter stoji samo še 18 kilometrov pred Solunom. Skupaj s Srbji in Grki bodo tudi Bolgari zasedli Solun. Padec Soluna pričakujejo vsak hip.

Belgrad, 7. novembra. Zanesljive brzojavke poročajo, da stoje srbske čete že tik pred Solunom.

Vojno razpoloženje v Carigradu.
Carigrad, 7. novembra. Bivši minister Talaat paša in Said Halim paša sta obiskala baže včeraj velikega vezirja, da mu svetujeta, da naj ne sklepa miru, ker je turška armada baže v dobrem stanju in se more uspešno braniti.

Pariz, 7. novembra. »Agence Havas« poroča, da se je vršil včeraj zvečer turški ministrski svet, ki je konstatiral, da položaj turške armade še ni obupen. Ministrski svet je baže sklenil nadaljevati vojno do skrajnega.

London, 7. novembra. Prebivalstvo Rodoste beži v Carigrad. Od ure do ure se mesto bolj prazni. Turki izkrcavajo v Ereklji živila za turško vojsko. V pristanišču sta zasidrani dve turški vojni ladji, da sprejmeta na krov turške vojske (bežeče?).

Pariz, 7. novembra. Iz Carigrada poročajo, da je Turčija pripravljena na skrajno, če se posreči Bolgarom zavzeti tudi bojno črto pri Cataldži. Turčija hoče s tem preprečiti, da bi države Balkanske zveze v Carigradu samem diktirale mirovne pogoje.

Sin Muktar paše ujet.
Sofija, 7. novembra. Potrjuje se vest, da so Bolgari ujeli sina Mahmud Muktar paše.

Intervju z Jovo Jovanovićem.

Praga, 7. novembra. Poročevalec »Venkova« je imel intervju z novim srbskim poslanikom na Dunaju Jovo Jovanovićem, ki je izjavil: Mi hočemo z Avstro-Ogrsko najboljšo sporazumljenje. Mislim, da je napekost, ki je vladala nekaj časa, že ponehala in to je za medsebojno razmerje velike važnosti. Mi priznavamo interese Avstro-Ogrske če tudi Avstro-Ogrska priznava naše težnje priti do morja.

Bolgari pred vrati Carigrada.

Sofija, 7. novembra. V mestu so razširjene vesti, da so Bolgari že zavzeli San Stefano. Turška vlada in sultan so zbežali z državno blagajno v Škudari (Skutari), na azijski obali Bospora. V Carigradu je zavladała panika. Tuji beže iz mesta, ker se baže silnega navala turških beguncev. V Carigradu se sliši neprenehomogručenje topov.

Carigrad, 7. novembra. V mestu vlada vedno hujši strah pred bodočimi dogodki. Splošno so mnenja, da nad Carigrad in nedisciplinirana, kot

nad Carigrad in nedisciplinirani, kakor je, z ognjem in mečem uničila mesto. Žalostni so transporti ranjencev. Večinoma so zavezani z umazanimi cunjami in trpe strahovite bolečine. Na turških pokopališčih se vrši pogreb za pogrebom.

London, 7. novembra. »Standard« poroča iz Carigrada, da o usodi Nazim paše dosedaj še ni nič znane. Eni pravijo, da je bil ubit, drugi, da je bil ujet od Bolgarov, in zopet drugi pravijo, da so ga ustrelili lastni vojaki.

London, 7. novembra. Angleški listi poročajo, da so razne turške vojaške tolpe v Rodostu izvršile zločine in masake. Požigali so hiše in metalitroke žive v ogenj. Šele ko so Bolgari zasedli mesto, je bil konec teh grozdelstev. Bolgari so brez pardona fizilirali zločince.

Grki v Smirni.
Atene, 7. novembra. Smirenski vali je izjavil grškemu metropolitu, da ne bo dovolil francoskemu generalnemu konzulu prevzeti varstvo nad grškimi podaniki.

Pred Skadrom.
Cetinje, 7. novembra. Dodatno k naši včerajšnji brzojavki se poroča, da je poveljnik turških čet v Skadru odklonil predajo mesta.

Bar, 7. novembra. Obstreljevanje Taraboša, Brdice in Skadra se nadaljuje. Predvčeršnjem so poskusili Turki potisniti Martinovićevo armado nazaj, da napravijo zopet zvezo med Skadrom in Lešem. Črnogorci pa so jih vrgli o ljutem boju nazaj, pri čemur so imeli Turki mnogo izgub. Črnogorci so razbili Turkom dva topa in jim uničili vso municijo, ki so jo imeli s seboj. Črnogorske izgube so zelo majhne.

Odlikovanja v srbski armadi.

Belgrad, 7. novembra. Uradni list priobčuje kraljev ukaz, glasom katerega je bil imenovan prestolonaslednik Aleksander za polkovnika, princ Arzen za generala in šef generalnega štaba, general Putnik, za vojvodo.

Vojni poročevalci pri srbski armadi.

Belgrad, 7. novembra. Glasom skupnega sklepa so se vrnili od srbske vlade pripuščeni vojni poročevalci velikih avstrijskih listov v ponedeljek v svojo domovino.

Bolgari zavzeli Seres.

Sofija, 7. novembra. V Makedoniji prodirajoči Bolgari so baže zavzeli Seres ob železnici proti Solunu.

Kralj Peter hoče odstopiti?

Belgrad, 7. novembra. V belgradskih dvornih krogih se govori, da namerava kralj Peter po končani vojni odstopiti in prepustiti vladu prestolonasledniku Aleksandru.

Brezuspešna blokada.

Carigrad, 7. novembra. Ker je bila blokada bolgarskih pristanišč popolnoma brezuspešna, je morala turška vlada »za sedaj« preklicati to blokada.

Ujeti Albanci.

Sarajevo, 7. novembra. »Sarajevo« Tagblatt« poroča, da ni res, da bi bil albanski šef Hassan beg ujet, ter pravi, da se je, ko so ga srbske čete zajele, sam ustrelil. Tudi poroča, da je Suban beg, o katerem se je poročalo, da je interniran v belgradski trdnjavi, zdaj v Vučitrnu pri Albancih.

Turki v Belgradu. — Bivši avstrijski častniki v turški armadi.

Belgrad, 7. novembra. Včeraj je prispejo v Belgrad zopet 600 ujetih Turkov. Večinoma so to vojaki in častniki. Med njimi je zelo malo Albancev. Ujeti so tudi trije bivši avstrijski častniki in sicer: bivši nadporočnik Stjepan Slavujevič in bivša poročnika Nikola Matejić in Svetozar Matić. Vsi trije so prosili, da smejo vstopiti v turško armado, kar jim je tudi vojna uprava dovolila.

Intervencija velesil.

Dunaj, 7. novembra. V vprašanju intervencije velesil je nastala stagnacija. Balkanska zveza odklanja vsako posredovanje, dokler ne doseže onih uspehov, ki si jih je bila začrtala. Predvsem gre za zavzetje Carigrada in Soluna Turki, ki so pred par dnevi še prosili evropske pomoči, igrajo vlogo zmagozavestnega borilca ter preklicujejo svoje prošnje. Med kabineti ni soglasja. Splošno se sodi, da bodo evropske velesile počakale ugodnega trenutka, to se pravi, da bodo ugodni trenotek zamudile.

Pogajanja med Avstrijo in Srbijo.

Belgrad, 7. novembra. Znani nemški politik in član delegacije, profesor dr. Redlich je prispej včeraj v Belgrad ter imel dolgo konferenco z ministrskim predsednikom Pasićem.

Budimpešta, 7. novembra. Profesor dr. Redlich se je vrnil iz Belgrada ter imel dolgo konferenco z zunanjim ministrom grofom Berchtoldom, katerega je informiral o razpoloženju belgradskih vladnih krogov. O njegovih informacijah dozdaj v javnost še ni prišlo ničesar.

Mirovna pogajanja?

Belgrad, 7. novembra. Kralj Peter se je vrnil včeraj s Skoplja v Belgrad. Sestal se je z ministrskim predsednikom Pasićem ter je nato sprejel v posebni in dolgi avdienci poslanske Avstro-Ogrske, Rusije in Francoske. Predmet te konference je bilo baže mirovno vprašanje.

Proračunski odsek.

Dunaj, 7. novembra. Proračunski odsek nadaljuje danes svojo sejo ter se vrše sedaj pogajanja s slovensko-hrvaško obstrukcijo. Vsled tega je bilo sklenjeno začasno premirje. Ravnokar govori poslanec Diamand.

Dunaj, 7. nov. Današnja seja proračunskega odseka se je končala zelo burno. Predsednik je moral sejo predčasno prekiniti. Poslanec Seitz je podvrgel ostri kritiki obstrukcijski poskus hrvaško-slovenskih pravašev. Obžaloval je, da se najdejo vedno kreature, ki se udinjajo vladi in ji pomagajo z obstrukcijo. Popolnoma neutemeljeno se je čutil prizadetega rusinski posl. N. Okunievski, ki je kričel protestiral proti takemu govoru. Vsled tega je dobil tudi posl. Dulibić pogum, da je začel Okunievskemu pomagati. Zahteval je konec seje. Vršili so se razburjeni prizori nad poslanci, vsled česar je bil načelnik prisiljen prekiniti sejo za pet minut. Ker se tudi potem še ni poleglo razburjenje, je sejo zaključil in sklical novo sejo za tretjo uro popoldne. Gostinčar se ni oglasil.

Ogrska opozicija.

Budimpešta, 7. novembra. Jutri ali najbrž sedaj bo ustanovila ogrska opozicija kontra-delegacijo, v kateri bo sprejela ostra resolucija glede zunanjega položaja ter izdan poseben memorandum, ki ostro kritizira diplomatske kroge.

Odsek za zunanje zadeve avstrijske delegacije.

Budimpešta, 7. novembra. V današnji seji odseka za zunanje zadeve avstrijske delegacije se je razvila debata o ekspoziji zunanjega ministra grofa Berchtolda. Kot prvi govornik je govoril posl. Koröser ter z zadovoljstvom konstatiral in pohvalil prestolonaslednika, da se zanima za zunanjo politiko. Veseli ga, da vlada med avstrijsko diplomacijo in vojnimi krogi popolna edinstvo in da skupno delujejo.

Tuš.

Kot drugi je govoril prof. Masaryk, ki je v dovršenem govoru podvrgel ponesrečeno delovanje avstrijske diplomacije zaslužni kritiki. Avstrijska diplomacija kakor tudi vse druge inozemske diplomacije so se glede Balkana nesmrtno blamirale. Upravičen je izrek nekega angleškega diplomata. »Vsi bomo morali zdajvpokoj, zopet enkrat nismo prav ničesar opazili.« Ostro je napadal na te tudi avstro-ogrškega poslanika v Belgradu Ugrona, ki se je izkazal že v Varšavi in v Ameriki kot popolnoma nesposobnega. Izvajal je nadalje: Pozicija avstrijske diplomacije na Balkanu je obžalovanja vredna. Ti diplomati ničesar ne vedo, ničesar ne vidijo in ne vedo ničesar poročati. Priznava, da je krenil ekspozice zunanjega ministra grofa Berchtolda na pravo pot. Treba pa je, da tem pametnim besedam slede tudi pametna dejanja. Malenkostna politika napram balkanskim državam in zlasti napram Srbiji ni na mestu in bi mogla Avstriji samo škodovati. Naloga monarhije bi bila, da stopi na stran balkanskih držav ter naj se da voditi od zdravega razuma — potem bo Avstriji zasiguran siljen transport na Balkan in bo avstrijska industrija in trgovina lahko živela v dobrem razmerju z balkanskimi državami.

Baernreither in oficijozni.

Dunaj, 7. novembra. Oficijozni listi, tudi berolinski osto nastopajo proti včerajšnjemu pametnemu in treznemu govoru bivšega ministra Baernreitherja. Ker ne morejo izreči, da je Baernreither neumen, pa ga proglašajo za težkega nevrastenika ter mu podtikajo razne sumljive zveze in osebne namene. Ti članki so očitno inspirirani od skupnega finančnega ministra Bilinskega, ki težko prenaša pametno, a ostro kritiko Baernreitherjevo glede Bosne in Hercegovine.

Tisza o Kovaču.

Budimpešta, 7. novembra. Danes prihaja v javnost izpoved grofa Tisze o atentatu poslanca Kovača. Grof Tisza je podal pred preiskavo sodnikom sliko o atentatu. Izjavil je, da besed, ki mu jih je Kovač zaklical, ni razumel. Videl je samo, kako je Kovač kričel streljal. Na vprašanja, kam je Kovač meril, je odgovoril grof Tisza: Zdelo se mi je, da meri na moje zgornje telo. Ogenj, ki je buknil iz revolverja, mi je vzel za trenutek vid. Stvar pa se je zgodila tako hitro, da nisem mogel videti natančno, kam meri. Grof Tisza ni izjavil, da ne mara, da bi bil poslanec Kovač kaznovan.

Avstrijska mornarica.

Budimpešta, 7. novembra. Vse krajeve skupine avstrijske mornariške družstva tudi v inozemstvu, kakor v Norimbergu in Monakovem, so po delegatu Dobernigu izročile delegacijam enako se glaseče dopise, v katerem naglašajo potrebo, da se izpopolni vojna mornarica Avstro-Ogrske.

Nemška kultura.

Inomost, 7. novembra. Danes ponoči je prišlo med nemškimi nacionalci in klerikalnimi dijaki do hude rabuke. Težko ranjen je bil klerikalni dijak medicince Ghese. Nemški nacionalci so ga bili nabili po glavi. Vkljub temu je policija zaprla Gheseja, ki pa je danes ponoči umrl.

Bosanske železnice.

Budimpešta, 7. novembra. Danes popoldne se vrši skupni ministrski svet, ki se bo bavil skoro izključno le z bosanskimi železniškim vprašanjem.

San Giuliano v Berolinu.

Berolin, 7. novembra. Pri včerajšnji avdienci pri nemškem cesarju je izročil italijanski zunanji minister San Giuliano cesarju lastnoročno pismo italijanskega kralja.

Berolin, 7. novembra. Ob 1. popoldne se je vršil na italijanskem poslaništvu na čast nemškemu državnemu tajniku Kiderlen Wächterju zajtrk, ki se ga je udeležil tudi marki San Giuliano.

Italijansko posojilo.

Rim, 7. novembra. »Agenzia Stephani« dementira energično vest nekaterih listov, da bi bila sklenila Italija s hišo Rothschild pogodbo za posojilo 600 milijonov lir.

Belgijska mobilizira.

Bruselj, 7. novembra. Vlada je poklicala pod orožje 11 rezervnih letnikov ter pravi, da gre za poskus mobilizacije. V resnici mobilizira Belgija pod pritiskom nemške vlade zaradi splošne evropske krize. Gotovi belgijski krogi pa pravijo, da je mobilizacija potrebna zaradi stavk.

Predsednik Wilson.

New York, 7. novembra. Wilson je dobil 408 elektoralnih glasov, Roosevelt 104 in Taft 11.

Pariz, 7. novembra. Wilson je newyorškemu poročevalcu »Matina« izjavil sledeče: Njegovo glavno stremljenje bo naperjeno proti trustom. Nikdar se ne bo dosegla resna socialna reforma, dokler ne bo zlomljena moč plutokratske koalicije. Da se pa to doseže, je treba truste zadeti na najbolj občutni strani, to je s carinsko tarifo, ki se mora revidirati v varstvo konzumentov. »Odrpito bomo posegli vmes ter zopet pripomogli do trgovinske svobode in Združenih držav. Nato se bomo bavili z zakonodajstvom v varstvo delavcev ter skušali izvesti novčno reformo.«

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Ali Vaš otročiček že hodi?

Ali ste svoiemu otročičku, ki še ne zna hoditi, že kdaj dali Scottovo emulzijo? Scottova emulzija malega krepi in zlasti njegovim kostem dovaja potrebni škrob, da se bo kmalu postavil na nožice, za nekaj časa pa shodil.

SCOTTOVA EMULZIJA

je zato tako uspešna v takih slučajih, ker je nenavadno bogata rednih snovi in obsega zlasti za tvoritev kosti neobhodno potrebne rudninske soli. Ribjega olja ni mogoče nuditi v nobeni boljši obliki kakor je Scottova emulzija, ki je tako lahko prebavna in slastna, da jo celo najmanjši radi uživajo in tudi dobro prenašajo.

Biti pa mora pristna Scottova emulzija.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 50 v. v pismenih znakah dobita od vrhne SCOT & BOWNE, d. z. o. o. na Dunaju VII. sklicujejo se na naš list enkratno vpošiljatev pošiljajo od k. k. lekarn.

Vertex

je trpežna in hrani tok

„Kmetška posojilnica ljubljanske okolice“ v Ljubljani naznanja prežalostno vest, da je danes preminil njen velezaslužni soustanovnik, mnogoletni odbornik in kontrolor, gospod

VEKOSLAV JENKO

S pokojnim izgubi marljivega člana in uradnika, kateremu bodi ohranjen časten spomin.

V Ljubljani, dne 6. novembra 1912.

4027

Uradniki „Kmetške posojilnice ljublj. okolice“ v Ljubljani naznanjajo pretresujočo vest, da je njih velespoštovani tovariš, gospod

VEKOSLAV JENKO

kontrolor „Kmetške posojilnice ljubljanske okolice“

po enointridesetletnem vzglednem službovanju izdihnil danes svojo blago dušo. — Nepozabnemu blag, neizbrisen spomin.

V Ljubljani, dne 6. novembra 1912.

4028

Porzna poročila.Ljubljanska
kreditna banka v Ljubljani.

Kurz dunajske borze 7. novembra 1912

	Dinar	Diagon
majeva renta	84.85	85.05
srebrna renta	87.80	88.00
avstr. krona renta	84.95	85.15
ogr. krona renta	84.40	84.60
krajnsko deželno posojilo	93.50	94.50
k. o. češke dež. banke	88.85	89.85

Srednje.

iz l. 1860	438	450
iz l. 1864	613	625
iz l. 1868	287	299
iz l. 1872	271	283
iz l. 1876	245	257
iz l. 1880	235	247
iz l. 1884	474	486
iz l. 1888	479	491
iz l. 1892	66	72
iz l. 1896	51.25	57.25
iz l. 1900	31	37
iz l. 1904	27	31
iz l. 1908	211.25	214.25

Dinar.

iz l. 1860	425	431
iz l. 1864	601.75	605.75
iz l. 1868	503	504
iz l. 1872	104.25	105.25
iz l. 1876	675.50	676.50
iz l. 1880	962.50	963.50
iz l. 1884	361	363
iz l. 1888	264.50	265.50

Valuta.

iz l. 1860	11.43	11.47
iz l. 1864	117.90	118.20
iz l. 1868	95.90	96.10
iz l. 1872	94.80	95.10
iz l. 1876	254	254.75

Srednje cene v Budimpešti.

Dne 7. novembra 1912.

Termin.

za april 1913	za 50 kg	11.76
za april 1913	za 50 kg	10.40
za april 1913	za 50 kg	10.86
za maj 1913	za 50 kg	7.89

Meteorološko poročilo.

Srednji srčni tlak 736 mm

Srednja včerašnja temperatura 52°

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Srednja padavina v 24 urah 0.0 mm.

Baczewski-likér

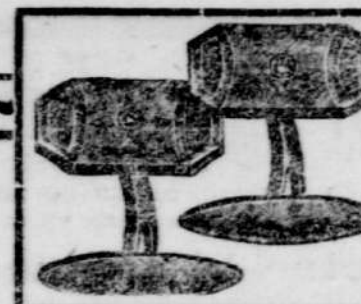
LVOV

Dobiva se po vseh
boljših trgovinah. —
Cenovnik zastoj in
poštne prosto. —
Zastopnik:
Fran Schantel, Ljubljana,
Franciškaška
ulica št. 12. ::

V nobeni škodelici ne sme manjkati

pravi : Franckov : kavini pridelek,
on daje kavi slast, moč in lepo barvo. —
708—II. Kakovost vsebuje: izdatnost, okusnost in nizko ceno.
:: Tovarna v Zagrebu. ::

Prva največja

ekspozitna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine

H. Suttner, Ljubljana

Mestni trg 25, nasproti rotovža

Nudim svojo veliko izbiro draguljev, zlatnine, srebrnine in vseh v to stroko spadajočih predmetov. —
Cene brez konkurence.
P. n. odjemalcem se priporočam za vsa zadevna naročila.

Kras elegantne pojedine je

altenburško grajsko vino

(Altenburger Schlosswein).

Špecialna znamka c. kr. privilegirane vinske veletrgovine
Chamrath & Luzatto, Dunaj-Nussdorf.

Najfinejše namizno belo in rdeče vino.

Dobiva se v vseh prvovrstnih delikatesnih trgovinah, hotelih in gostilnah.

Lepo stanovanje

s tremi sobami, kuhinjo, shrambo in priključki
3992

se odda za februarjev termin
v Bohoričevi ulici št. 16.

Službo išče mlad mož

s par razredi srednje šole, zmožen slovenskega in nemškega jezika, prost vojaštine. — Ponudbe na upravnstvo »Sl. Naroda« pod »Tako!«. 4015

Iščem dva kompanjona

za veliko tvorniško podjetje, ki se pozneje ustanovi akcijska družba. Potrebni kapital 8—12 000.— K. Resni reflektanti pod »15%« na upravnstvo »Slovenskega Naroda«. 4004

50 K najdenine

za zlato brožo v obliki zaponke na vsakem koncu po en biser ter vmes menjaje se diamantni in rubinovi pari, ki je bila v tork, 5. t. m. zvečer izgubljena na potu v gledališče. Oddati na Dunajski c. št. 11, I. nadstr. desno

Trgovski pomočnik

mešane stroke, dober manufakturst, želi svojo službo spremeniti. Ponudbe upravnstvu »Slov. Naroda«. 3956

Išče se prodajalka

Vstop 1. decembra. 4029
Naslov pove upravnstvo »Sl. Naroda«.

Sadni mošt

prav sladko, okoli 600 l
se odda najceneje. Graščina Fužine, pošta D. M. v Polju.

Trgovski sotrudnik

vojaštine prost, spretnost prodajalec želi službo v manufakturi ali mešani stroki prevzame tudi meto skladiščarja, nastopi lahko takoj ali po dogovoru. Cenj. ponudbe pod »N. R. 104« pošto ležeče Ljubljana, do 15. novembra. 4012

Žitno kavo

najpopolnejši izdelek zadnjega časa, zajamčeno slovenski produkt, pošilja 5 kg v lepi platneni vrečki za K4— po povzetju na vsako avstro-ogrsko pošto. K vsaki pošiljki se priloži prav lepa in dragocena premija, kot polnčen kozarec, lonček, poslikana šatulja, jedilno orodje i. dr. porabni predmeti in prav lepi okraski za gospodinjstvo. Obrnite se zaupno na tvrdko Jos. Vesely, Praga VII. 586. Češko. 3755

HIŠA

Skoro nova 3976

v Spodnji Šiški, z vrtom in praznim svetom, pripravna za večje podjetje, se prodaja.

Več pove upravitelj Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 40, I. nadstropje.

Klobase

4031

Izdelujem kartone za razpošiljanje klobas po pošti. Ljubljanska kartonažna tovarna (v. Bonač, Ljubljana, Čopova c. 16) Zahtevajte vzorce in ceno.

Preten, zgovoren agent

bišne fotografije se išče takoj, di za dame pripravno. Znanje slov. nemščine. — Ponudbe pod »Visok služnik« na upravo »Sl. Naroda«. 4030

Stanovanje

ve pove upravnstvo »Slov. Naroda«

miša

Nova 3975

v Vodmatu (Ljubljana) z vrtom, pripravna za penzionista

se prodaja

Več se izve pri upravitelju Sv. Petra c. št. 40, I. nadstr.

Dobra kuharica

najboljših letih, nemškega in slov. jezika zmožna, želi takoj vstopiti v službo kot kuharica ali oskrbnica. Izaki družini ali samostojnemu gospodu. — Pismene ponudbe pod: »J. M. št. 9«. poste restante, Ljubljana, 4004

Prejme se samostojen oskrbnik

za veleposestvo, katero je v večini v najem oddano. Služba je primerna tudi za penzionista. Poženjeni imajo prednost. Dopisi na pošto ležeče, Šmartno pri Litiji. 4016

BLUZE,

krila, kostume, plašče, pelarine, predpasnike, otroške oblekice, plaščke, klobucke, havbice, cepice, higijenične potrebščine za novorojenčke in vsako modno blago pošilja na izbiro

M. Kristofič-Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9.

Telefon šteč. 16.

Leta 1837. ustanovljena delniška družba

427

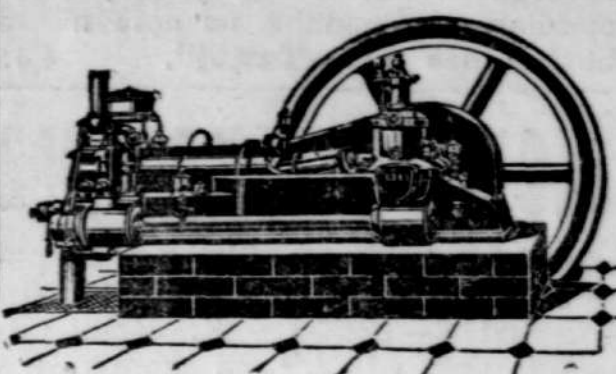
Telefon šteč. 16.

KRANJSKA STAVBINSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Stavbno podjetništvo, pisarna za arhitekture in stavbnotehniška dela, tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Svetovno znani! Originalni motorji „Otto“

3497

za bencin, bencol, petrolin, surovo olje, sesalni plin, svetilni plin i. t. d.
Motorji za surovo olje „sistem Diesel“. Bencinove lokomobile.
Najmodernejša konstrukcija.
Največja tvornost! Najvarčnejši obrat!
„Čez 111.600 deslej prodanih.“
Specialni prospekt 541 gratis.

Langen & Wolf, Dunaj X., Laxenburgerstr. 53. sl.

Zastopstvo Heckl & Pohl, Trst, Via Torre Bianca 10.

Pozor! Rastlinski eliksir Čitaj!

je napravljen iz najboljših zdravilnih gorskih bilj in po zdravniških strokovnjakih preizkušen kot najboljši zdravilo proti vsem boleznim želodca, črev, jeter in vranice.

Zdravi najbolj zastarele bolezni v želodcu, odstranjuje krče, daje slast in pospešuje prebavo, čisti kri, pomirja živce ter jači in krepi ves život. Zato naj ga naroči vsaka hiša. Na razpolago mnogo priznanic in zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali predplačilu zneska.

Prejela sem vaše steklenice; ker mi dobro delujejo, prosim, pošljite mi še tri velike steklenice rastlinskega eliksira

Františka Potočnik, Kavče, z. p. Velenje Stajersko.

3 vel.	ali 12 malih steklenic	franko na vsako pošto	5 K 20 vin.
6 »	» 24 »	» » »	8 » 80 »
9 »	» 36 »	» » »	12 » 80 » 355t

Dobiva se samo pri meni. — Prosim točno adresirati.

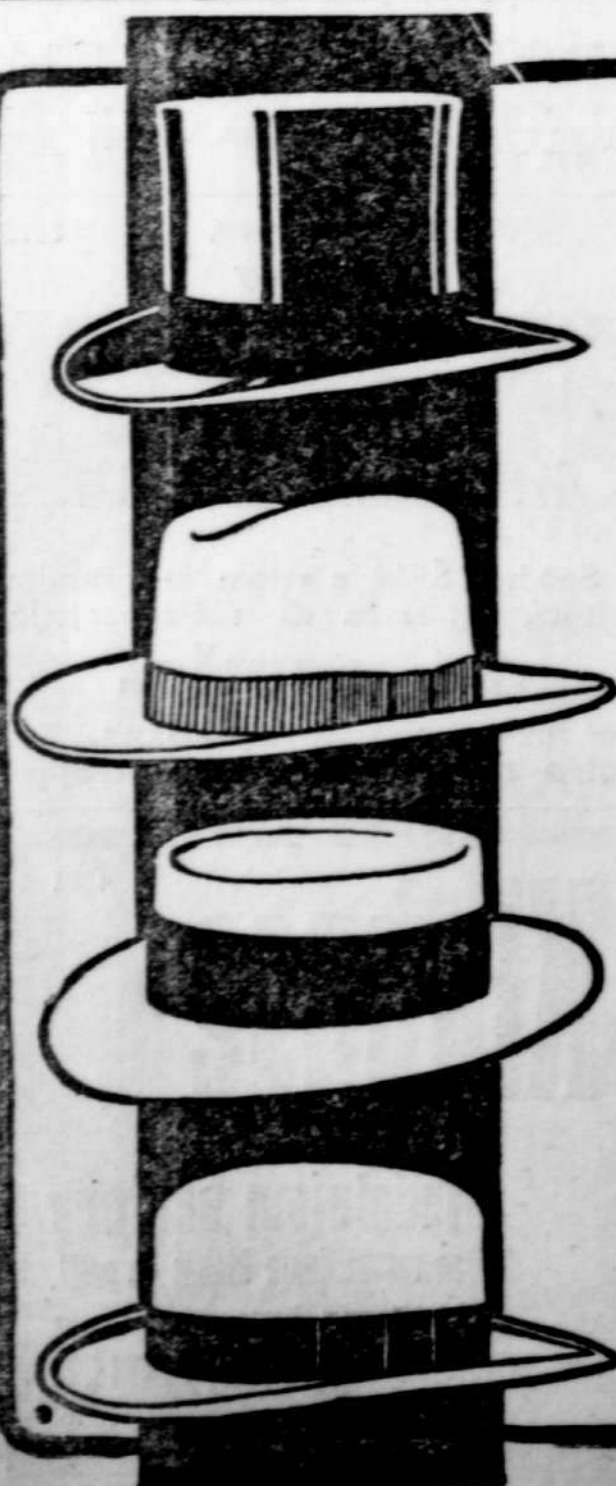
Sekarna k Spasitelju, Koprivnica, Hrvaško.

Anton Šarc

Perilo, — Čpreme za neveste.
Domači izdelek. Platno in platneno blago, švicarske vezanine.

Ljubljana, Štefenburgova ul. 5.

Klobuki
Cilindri
Čepice
Kravate
Rokavice
Srajce
Nogavice
Žepni robci
Naramnice
Dežniki
Prf. Jägrovo
trikot - perilo
itd.

3520

Modna in športna trgovina:

P. Magdič

Ljubljana, naspr. glavne pošte.

Primarij

4021

dr. Josip Stojc
ne ordinira do preklica.

Praktično urejena, s šoto izolirana lesena

ledenica
in železna, pred ognjem varna
blagajna

(šteč. 4.) 4001

se cenó odda.

Blagajna se event. zamenja s kako drugo, večjo. Dopise pod „Tako“ na upravnishvo „Slovenskega Naroda“

Na debelo in drobno
po nizkih cenah priporočam svojo
bogato založeno 27

trgovino

z galanterijskim in vseh vrst kramarskim blagom in pleteninami.

354 Devocionalije

in vse vrste blago za božja pota.

Tovarniška zaloga kranjskih glavnikov.

Anton Škof

Ernest Jevnikarjev naslednik

Dunajska cesta, v hiši gostilne št. 6.

Lasne bolezni

nastanejo v mnogih slučajih s tem, ker potrebno negovanje lasišča in las puščamo v nemar. V čem obstoji umetnost, ohraniti lasne lepote in zdrave?

Samo v tem, da kožo na glavi ohranjamo čisto.

Samo v tem, da zadostno skrbno negujemo lasje.

Samo v tem, da vsak teden porabimo nekaj ur za racionalno negovanje las.

Kaj naj storimo?

Z voljnim, za negovanje las vrlo pripravnim izdelkom prve vrste

Shampooon s črno glavo

si čistimo kožo na glavi in lasje, pri čemer bomo omenjeno, da je pri kupovanju treba paziti zlasti nato, da je originalni zavitek za 30 vin.

opremljen s polegstoječo varstveno znamko. Premnoge ponaredbe ter pretvorbe so včasih take, da vsakdo, ki si hoče ohraniti svoje lasje, stori prav, da jih zavrne.

»Shampooon« s črno glavo v kvadratnih zavitkih po 30 vinarjev se dobiva po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in brivnicah. V slučaju prigravarjanja za rabo drugih ponaredb in če originalnega izdelka tam ni, obrnite se na: glavna zaloga

Felix Grünwaldt, Dunaj I., Sonnenlog. 3.

in od tam dobite naslov najbližnje prodajalnice ali pa če pošljete naprej K 2-40, skatljico z 8 zavitki franco. Pri pošiljtvah s povzetjem je stroškov 35 vin. več

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Kako zdraviti, dr. z. n. Berlin II 27.

Domača tvrdka! Domača tvrdka!

Priporočamo
:: solidno tvrdko :: **modni salon**

damskih in otroških klobukov v veliki izbiri ter športnih čepic
vseh vrst

Marija Götzl
Zidovska ulica 8.

— Cene brez konkurence. — 3425

Št. 35.800 4025

Razglas.

Z ozirom na razna, regulčna dela v strugi Ljubljane, ovirajoča delanja občinstva, ki vsebujejo tudi prestopke zoper kazenski zakon in zoper določbe cestno-policijskega reda za stolno mesto Ljubljano. opozarja podpisani mestni magistrat občinstvo, da je strogo prepovedano:

a) zahajati v strugo bodisi med delom, bodisi po dovršenem delu,

b) metati raz mostov in obrežja ter iz hiš karkoli v strugo,

c) poškodovati orodje, vozove, stroje i. dr., voziti se z vozički po železniškem tiru ali celo s kamenjem obmetavati osobe in drugo podobno.

Mestno-policijska straža ima najstrožji nalog vsako tako dejanje preprečiti in prestopke tusem ovaditi, ki se bodo, v kolikor niso podvrženi kazenskemu zakonu, kaznovali s policijsko globo do 200 K odnosno z zaporom do 14 dni.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 31. oktobra 1912.

Župan: dr. Ivan Tavčar l. r.

20% do 30% znižane cene
radi preogromne zaloge 3979

oblek, raglanov in zimskih sukenj za gospode in dečke, najmodernejših damskih kostumov, plaščev, paletotov, bluz in kril.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Mestni trg št. 5.

C. kr. priv. občna zavarovalnica
Assicurazioni Generali v Trstu

Ustanovljena leta 1831.

Jamstveni zakladi znašajo nad 416 milijonov kron.

Poslovni izkaz

zavarovalnega oddelka za življenje.

	meseca oktobra 1912	od januarja 1912
Vložilo se je ponudb	1879	20611
za zavarovano vsoto	K 17,190.463-97	K 168,110.907-27
Izgotovljenih polic je bilo	1541	17915
za zavarovano vsoto	K 14,339.677-46	K 148,365.293-49
Naznanjene škode znašajo	K 1,152.684-62	K 8,951.820-01

Priporoča se največja zaloga oblek
za gospode in
dečke

A. Lukič
Ljubljana,
Pred škofijo 19.

Vedno najnovejša
konfekcija za
dame in dečke.

Niske cene. Solidna postrežba. 3846